

Aa

Aaa

6.x

Index Alphabeticus Titulorum, sive Materiarum in hoc opere contentarum.

A.

Index Alphabeticus Titulorum, sive Materiarum, in hoc opere quae continentur.

A. ~~Tomus~~ 1mus. paginâ.

IV

VI

G. Tomus 2dus.

H

I. Pag.

X

XIV

V

XVI

[illegible]
Vana gloria
Vanitas
Velum
Venatio
Venefici
Venenum
Venditio [illegible]
Venti
Ver
Verba
Verbositas
Verbum Dei
Verecundia
Veritas
Versus, seu carmina
Versutia
Vesper
Vespertilio
Vestes
Vexillum
Via
Vicarius
[illegible]
Victoria
[illegible]

[illegible]
729 Virga
[illegible]
[illegible]
730 [illegible]
731 Virtus
733 Visus
734 Vita Hominis
[illegible]
Unitas
[illegible]
[illegible]
[illegible]
74[illegible] Unus
[illegible]

Abnegatio sui ipsius.

Abnegaẽ e' sumã rerum oiũ vitã superioris oblivio, atq' á
suis voluptatib. recessio S. Bernard.

Abstinentia.

Semel in die comedere quasi vita Angelicae, bis vita hum͠a, pluries vita, jumentina sive vita brutor. S. Hugo card. in lib 4. alg. c. 4. Nescio hoc de femine Angelos q. Angelos e jejunare. S. August. serm. 1 de jejun.
Jejunium Angelorum cibus est atque eo vescitur merito Angelici admiscebit. S. Athan. de S. virg.
Quia res sit abstinea, Angelos ex hominibus facit. S Chrysost. hom. 13 in act.
Est virtus placidis abstinuisse bonis. Ovid. major e magnis abstinuisse fuit. Virg:
Sumpta cibus tanqm laedit medicina salutem,
At sumptus prodest ut medicina cibus Ovid.

Abusus verbo.

Academia.

Acedia

1mo. Acedia comparatur paralysi, quae facit membra arida et impotentia. Sic acedia facit pedes impotentes ad ambulandum, manus ad operandum, et membra omnia ad laborem poenitentiae sustinendum.

2do. Comparatur etiam acediosus lethargico. Et sicut vulgo dicitur quod nimis fortiter, et profunde dormit, qui culcitram sibi furari permittit. Sic piger nimis oppressus est somno acediae, qui permittit sibi furari culcitram, id est quietem bonae conscientiae. Mendoza libr. 1. Reg. c. 6. v. 7.

3tio. Acedia similis est Saturno, qui est inter septem planetas supremus: est inferiorum infrigidativus, tarde incessivus, et foetus mortificativus. Sic acedia infrigidat corda, reddit tardum ad motum boni operis, per quem excitatur, et conservatur calor amoris. Cassian.

4to. Est acedia similis aeri, qui est tam mobilis, quod omni impellenti, et subintranti statim aperitur, et cedit: ventis impellitur, nubibus impletur, et flammeis ignitionibus succenditur. Sic acedia omni tentationum impulsui facile aperitur, et cedit: nam omnium cogitationum, et tentationum sentina, est otium. Joannes a S. Geminiano de Exempl. et rerum similitud. l. 1. c. 2.

5to. Acedia est taedium mentis in bonum, nausea spiritualis, et intellectualis boni, stomachatio cibi vivificantis animam, sentina

foetens navigantis ~~animæ~~ vitæ; apertum ostium ad ingredientes iniquitates; pondus sensualitatis deprimens; odium activorum; aspera responsio ad excitantes. Væ; clamat ad Elisæum, euge ad mensam: hospitium peregrinantium malorum, secessus porcorum infernalium. Hæc sedens in cathedra malæ quietis et cella deliciarum, deo vocanti non respondet, angelo excitanti non consentit, advenienti virtuti non assurgit, salubriter consulenti non credit, duci recte ducenti non obedit, collegam activum repellit, aut odit: consimiles amplexatur et diligit. Propter frigus piger arare noluit; mendicabit ergo æstate, et non dabitur illi. Proverb. 20. 4. Simon Cassian L. 8. c. 49.

6to. Acediosi in aula diaboli habent officinam camerariorum; otium pulvinar diaboli. In hoc differt dominium diaboli ab aliis, quia nemo vult servos otiosos, solus dæmon. Item sunt vasa vacua in cellario diaboli, apta quovis repleri vitio. Diabolus illorum medicus. Joannes de Broymard. Summa Prædicantium Acediosi.

7mo. Acediosi semper verberant admonitores sine quiete. S. Vincent. Ferr. dom. 17. post Trinitatem serm. 2. Vide plura Labor, otium, Tepiditas, peccata capitalia

22.

Accessio Personarum.

Æquam memento rebus in arduis, Horatius
Servare mentem, ni secus in bonis. — Vivite fortes,
Fortiaq; adversis opponite pectora rebus.
Leve est miserias ferre, perferre grave — Iuv:
Fidem secunda poscunt, adversa exigunt Idem
Nulla dies merore caret, et nova fletus causa ministrat.
Apparet virtus arguiturq; malis Ovid:
Faustitas et Pax subeunt eosdem sæpè Penates Sar:
Finis alterius mali gradus ē futuri — — Lcan:

Adamas.

Adamus.

Adulatio.

1mò Resonans de altissimis montibus Echo. Sap. 17. 18. Echo, te loquente, loquitur; te canente canit et ridente ridet; flente flet; Sic adulatores: transformant se velut chameleontes, in omnes colores quibus appropinquant. Didacus Stella de cont. Van. Mundi p. 2. c. 74.

2dò Relictis retibus secuti sunt. Math. 4. 20. Quadruplex rete vitandum. Primum divitiæ [illegible]. Secundum mala mulier. Congregavit in rete suum. Habac. 1. 15. S. Bernardus de sorore sua ante conversionem dixit, esse rete diaboli. Tertium Adulator amicus proditor. Homo, qui blandis etc. Proverb. 29. 5. Quartum ultio divina. Expandam super eos rete meum Osee. 7. 12. S. Thomas Aquinas in Festo S. Andreæ. Vide hic de S. Andrea, ibi notatur et.

3tiò Quid aliud est Adulatio, quam astri nascentis aura lucida, septemtrionalis procella melodia syrenica, cantatio lethifera, fallaciæ fistula, et vox hyens valde mendax. S. Cyrillus Jerosol. Apolog. L. 2. c. 27.

4tò Adulator similis canibus qui caudæ motu blandiore ossa, eaque etiam sine carne, aut panis micas, projicientibus adulans, ad divites accurrimus, eosque, ut quod cupimus, impetremus, benemeritos, et Christianorum patronos, appellamus; omnesque illis virtutes inesse, dicimus; quamvis in summa vitiorum foeditate volutentur. S. Nilus Lib. ascet.

5to. Adulatores locustis comparantur, quae una fuit ex plagis, quibus Deus Aegyptum flagellavit. Locustae hyeme non apparent, nec etiam, ubi cibus non reperitur, at in aestate cum fruges abundant; sic adulatores non in domibus pauperum, sed divitum. Philippus Diez tom. 2. Summa Praedic. Adulatio.

6to. Adulatores comparantur etiam speculis, quae ipsae rem repraesentant, sicut illis obijcitur: ita adulatores rident, ridente, plorante plorant. si loqueris verba tua magnificant; si taces, silentium approbant: praepostero tamen, et inverso ordine instar speculorum. Nam si faciem occidentem versus habeas, speculum orientem versus repraesentat: sic adulatores res tuas praepostere repraesentant: eorum enim intentio non est, te laudare; sed a te commodum educere. Idem ibidem. Simia, cum nec domum possit servare, ut canis; nec onus vehere, sicut equus; nec arare, ut bos: risum movet et parasitat. Sic adulator cum in serijs et gravibus rebus nesciat esse usui voluptatum minister est. Plutarchus in moralibus apud Diez. Adulatio.

7mo. Adulatores sunt sacerdotes infernales, qui incipiunt a Placebo vesperas mortuorum in peccatis; quos in peccatis sepeliunt. Sepulchrum patens est guttur eorum. Psalm. 5. 11. Sunt Judas, Joab, sunt venatores diaboli: venator volens capere lupum, cooperit foveam; ita isti cooperiunt foveam peccati et inferni. Joannes de Broym aid. Suma Praedicantium. Adulatio

8vo. Tineae sunt adulatores; sed depexas tunicas

rugosos saccos, et sordida palliola, ut ipse pat?
sericas, pretiosas togas occupant: cibus eorum
electus. Drexelius orb. Phaet. c. 1. de Adul. §. 7.
Etiam diabolus, dei simia, extremas unctiones
habet, adulationem: hac inungit, non tantum mo-
rituros, sed et mortuos. Idem ibidem.

9no Adulatores figuli sunt, sed mendaciorum.
Sciunt hi lutum suum omnigenis coloris in-
duere; ut non lutum videas, sed gemmam.
Sciunt illi ollas suas incrustare pictis, ac
nitidis vitris; nigra in candida vertant. Idem
ibidem.

10mo Adulator cocus est, et talis, qui id
solum spectat, ut cibus sapiat: prosit, an
obsit, hoc ipse non curat. ori coquit, et
palato, non capiti, stomacho, hepati. Ideo
thecas aromaticas toties exhaurit, tantum croci,
piperis, zinziberis, mellis, et saccari insumit;
varia miscet, valetudini minime profutura: modo
sapiat edulium quomodocunque digeratur. Tales
sunt omnes illi placentini coci qui in tanta
sermonum veluti eduliorum, varietate hoc
unum attendunt, ut dominicum palatum
mulceant. At verò amicus sincerus unam
observat veritatem, et uti medicus, fideliter
monet; hic cibus nocet, hic nimis nutrit, iste
plus æquo pinguis est. ille ægre digeritur.
hic inflammat; hic nimis refrigerat. Idem
ibidem c. 2. §. 4.

11mo Litera 6. varie collocata 6. 9. ?. 9.
Lemma. Eadem non eadem. Picinelli.

1mo. Adoravit eum; et clamans voce
magna dixit, quid mihi, et tibi, JESU
Fili Dei altissimi? ut adulator, non ut
devotus, et obsequens, sic adorat; evadere
cupiens poenas, prodo perdere pertimescens.
S. Chrysostomus Serm. 29.

2ndo Ascende et dabit eam Dns in manu
regis. 3. Reg. 22. 6. Ardet Achabus
furore urbis rapiendae, quam Syrus occupa-
verat; idq; exponit apud aulae principes:
an ignoratis qd nostra sit Ramoth? ne
tamen sine consilio res tentaret. evocan-
tur ab Achabo in aulam Baal Sacerdotes; a
quibus responsum est: Ascende et. Abulensis
q. 8. mali Prophetae erant adulatores: ideo cum
scirent, qd rex desideraret ire in Ramoth; pro-
nunciaverunt, qd bonum erat ire. Sylveira Lib.
JESU alapa in Joan. 18. Rex Hebr. Achab.
850. viros habuit, qui prophetae seu theologi
videri volebant, reipsa oes regis adulatores. Quadrin-
gentos ex his Achab ad consilium adhibuit, quaesivitq:
num susceptum bellum videretur aequum? dignissimum
omnes respondebant: quin et victoriam audacissime
promittebant. Ascende et. Unicus Michaeas
huic tanto adulatorum agmini constanter contradixit:
Quanto magis illi clamabant, Ascende, vinces,
tanto magis suadebat ipse quiesce, vinceris, quiesce;
sed potentior fuit vox adulatorum! Michaeas pro
sincero consilio pessimas gratias tulit: Ego odi
eum, ait Achabus, quia non prophetat bonum
sed malum v. 8. Huic gratis accesserunt
colaphus et carcer. v. 27. Dietellus orb. Alexan.
c. n. de Adulat. §. 4.

~~Adulterium~~ Idem Adulatio

Sæpè adulatio dum blandit offendit Seneca. Quisquis es
assiduas effuge blanditias Philosophus. Qui gratia adulant,
qui potentiam extollunt aut sunt hostes aut eo possunt con-
Expanda nil levius irâ Dares. Antisthenes satius esse dicebat
incidere in quam adulatores, quod illi mortuorum cadavera, hi vivorum
animos corrumpant. Laertius. Sermo qua narratio, in qua
vitas trahit. Seneca. Fides majore clarissimo concutitur.
flet si lacrymas conspexit amici. Petr. Palpo, onis,
palpatio - palpamentum. Et si nullus pulvis, tamen
excute nullum. Ovid. Tam mala Pompeji quam prospera mundus
adorat. Lucanus. Qui vult laudari à Dno, magnusq vocari,
discat adulari; nam tales sunt modò cari; Discat adulari veris
procul ore fugatis; Principibus qui vultusq placere viris.

Aër

Afflictio undiq́;

Praesentemq́ viris intentant omnia mortem Virg. Aen. 1. 95
Inter malleum et incudem. ex duobus malis elige minus,
et dubijs tutiorem sequere partem. Inter scyllas et charybdes
navigare. v. Inter Calabriam et siciliam navigare. idē inter
duo mala. Cum hinc profundum ventus, hinc aestus rapit,
incerta dubitat unda, cui cedat malo Sen: Spem vultu
quoq́ vultu simulat, premit altum corde dolorem. virgil. 1.
dabit DEUS his quoq́ finem idē ibid. Durate et vosmet rebus
servate secundis idem ibid. Per varios casus per tot discrimina
rerum tendimus ibid. spem meo tuamq́ inter dubij
Petrarcha. necessitudo
virgil. Iugum qui fert volens leve efficit. Petrarcha. necessitudo
et timidos fortes facit. Humani miseriae cui nec
sperare relictum est Dever. Tri. omnem viam Patientia
patientia superat. Adversa nudare solent, celare secunda homi:
vocant se in subsidium calamitates, nec sine mutua
societate stare potest fatorum malignitas Ines.
Quid possis graviusq́ saeviusq́ percussus facere atq́
verfortatis mart. 17. e. 4 O quantum e subitis casibus
ingenium! id Adveniet placida mollior aura Deo. ovid.
Quod vexant hodie noti, cras lambent hilares aequora etti.
sid. Sarbievius. Omnibus et faustos jam casibus omnium
egenos virg. a. 1. v. 600. mutantem illo jactatus et terris, et
alto, vi superum ibid. Ultionis autem animam cuiuslibet
quidem et frustra rogantem nemo cito adjuvabit
Iuvenalis Satyr. 3. v. 160. tot volvere casus insignem
pietate virum, tot adire labores impulerit. alibi sua dij judicavit
afflicto non est addenda afflictio.

Alta ruunt.

Nihilq̄ tam propinquum ē casui, quam quod ē sum-
mum: Cœlum ipsum, quo nihil altius ocurrit asp-
ectui fatum expectat, et momento sæpissime
fit, quod ægrè cumulum peperit. Linis ad alta levatis
ē rufere. Petrarcha Sublimi feris sydera vertice,
excelsis multo felicius casus nocet. Tutior in
terris locus ē qm sedibus altis. Scandentes casu
præcipitate ruunt. Dum petit infirmis, nimium
sublimia pennis Icarus, Icarus Icarias etc.

Aemulatio

Iuvenem stimulis immanibus aemula virtus exacuit. Claudianus.

Ænigma

Aequalitas

Aequanimitas

Aetas

Ætatem Priamiq; Nestoris longam qui putat ēē, multum decipit, falliturq; Martial. Prisca juvent alios, Ego me nunc denique natum gratulor, haec ætas moribus apta meis Ovid. Annos prima decem pueriles transit ætas. vendicat inde decem generosa juventa sequentes; exhibet ipse virum nobis trigesimus annus; Quarta decas pulchris honorem virtutibus ornat; Tramite jam medio paulis per quinta quiescit; Sexta parit senium; Capiti fert septima canos; hanc subiens octava facit puerascere rursus. Buchlerus lib. omnia.

Aeternitas

Apprecatio. vide Applausus.

Azebyś tyle darow odbierała z Nieba, Ile jasnych promieni
możem liczyć Foeba. Niech ci wiek piękny, złote toczy koło,
niech twe jasną pogodę czoło zdrumienione w troski się
nieburzy: ~~ch~~ Niech ci nigdy nieszczęście powieki niechmurzy.
Z iedwabney lata, niech ci idą przędze, na rachunkowey wyli-
czone księdze, z ktorey gorna opatrzności rozporządza wieki,
Tych ani Parki przerwią, ani pomkną Loki. Do ognistego
nie pierwiey się stroicie w niebie pospieszysz starowszy u
Zgonu. Aż cię świetny w potomstwie brwi otoczy grono
a ty z niego oyczysta zakwitowiesz koroną Panęg: Abyś przez
długie lata z zdrowia twego cieszył się z woli Boga naywyż-
szego. Zapisuie tak długie lata jak żelazo wiele drew w lasach
złote czasy Płyń cię, a wasz mło-
ściele. Płyńcież szczęśliwie złote czasy, niech fortuna nowo
bie szczęśliwe czynić, z Pańskiego grobu niech fortuna nowo
wstawa gotowa. Abyś Chrystusa zwycięzstwem uwesolony nigdy
smutnych niedoznał czasow. Aby toć niestworzone słońce nigdy
zapochmurne przeciwnego szczęścia obłoki niezachodząc, zawsze łask
jaśniało promieniami. Niech z nieprzerwanym żadną alter-
natą szczęściem długoletnie toczą się sukcessa. Niech w do nowe
brzegi złote fortuny zaciągnowszy niewody sobotnią porą
dzisieyszy Patron przez herbowne nasze troyliczne dozacrenia,
oraz nieprzyiazne fatow odbija fale, potym z aprekacyi Sy-
nowskiey Rodzicielskie łabędziego wieku skronie wiecznotrwałą
Nestorowych lat uwieńczy koroną. Abyś w czerstwym y żelaznym
zdrowiu przy nayfortunnieyszych y nayporomyślnieyszych suk-
cessach na dobro nasze, na zaszczyt Imienia, nieśmiertelnością
dochodził Aniołow. Tegoż ile Anielskich chorow twa Patronka
liczy, tyle wiekow szczęśliwych twoy podnożek życzy. Aby nieubłaga-
łaty, w długie lata zdrowiu wasztemu przebaczyły! Niech fortuna
w długie lata, szczęście z zdrowiem ci przeplata, z złotego przędziwa
niechay wieczności przerwie mściwa, Parka życia twego. Niech zatchnną niedo-
tyka kosą Parka mściwa doyrzałego wprawne wieki Oycowskiego zna-
wa Niech rok nowy, wnet od nowił Dni y lata Rodzicowi. ~~In columnis~~
In columnis semper multos Dominare per annos. Duplici
vita sub nidus in aevum procedes pariter libris fata legendus.
Centurianis votis et vocibus. Prolixent super vitam cum [viribus]

viribg inde, gaudia sumpsus novis succesibg addat.
magnus te manet ordo seculorum, perpetua ^annos gere ju-
venta, Nestoris'q Longæva expleas tempora. Magno
sis magno semper honore tuo. Ovid. Hoc majoribg mejs
major et ambito posteris argumentum Periodi.
Restat, ut ipsa momenta vitæ tuæ distinguas
lustris, lustra seculis, secula annorum millionibg
Jacob: ut quam hodie sparsit in commune libera-
lit oriens sub cærulea nube Deus, vitalis lucis co-
piam tibi quam diutissime effundat. Jacob: votivam
appendo tabellam. Longa precor, Pylio veniens nume-
rosior ævo, semper et hoc vultu, v meliore nite. Mart
Lætis et fastibg dies, annos annalibg imple. Per-
petuo sic flore mices Mart. Impleat innumeras
olympiadas idem. Te primum pia thura regent,
te vota salutent; purpura te felix, te colat om-
nis honos Idem Poesis. Semp honos et vires fluent
vitales regibg auræ. Vive ab lini Nestoreos
annos, ridente sereno vultu fortuna, in urbibg po-
ditos quæcunq meretis. In perpetuo flore et
vigore. Ut diu nobis diu vivas Patriæ magno
meritis in hoc Ducatu precor cum incremento
annorum, dies Longas et augmentum honorum.
sic opto, sic voveo, pronus corpore, pronus ani-
mo. Addant vitæ tuæ supra annos, quos Patriæ
redidisti. Vivat nobis, vivat posteris ~~posteris~~,
vivat omnibg. Quot lepores in Atho, quot
apes pascunt in hybla, cærula quot baccas Pal-
ladis arbor habet, littore quot concha, tot sint eg
tibi anni vitæ. Ita Bachlerus lit senten memorab
Tibi fluant Largis secula rivis Candidi soles,
veteris venæ fortibus nati revocent anni,
grandinet gemmis, riguoq' Cælum depluat auro. Sarb.

Vive diu, amicis tuis vota nostra, nec metas nec tempora ponunt. tam diu vive, donec meritis annos, annis festos, fastis impleas Secula, vive fatis major, non stamina Parcae in te dura legant, magnumque nomen tuum, quod tot meritis inarasti, nec ferrum, nec edax valeat abolere vetustas, vive Secula, te noscat Senior aetas, semp honos erit. Vince Cervos annis, annos fastis et si nostris deest aliqd votis, de nostris annis addat tibi Juppiter annos.

Applausus

Klesczcie się rękami, â wesołym tonem śpiewaycie z Panien Sycylijskich gronem. Argenis par. 1 c. 16 Ibi singulari genere car=minum, applausus ê pulcher vide wesołość. Łotitia.

Affectus

Affekt z serca wyparać y dla wdzięczney rzeczy nie żyć bez konfidenta:
wielkie w ludzkich błędy. Argenis c. 5 part. vid: Żądanie. Mizerna
iest na świecie ludzka kondycya, gdy ich równo z frasunkiem
pociecha zabija, każdy affekt, gdy zbytni, duszę swego zewie,
czego się żadne ustrze [illegible] stworzenie. Ibi par. 3. c. 9 nota vid: Miłość.

Alternatio

Wraz mu radości, wraz cięszki żal serce ściska, zaraz go boli: że w takiey iest niedoli: Argenis par 1 c 11 Czas ludzi, y dobry byt y fortuna mieni: Ibid c 15 vide affectus 7. Ordine certo, alternas reparant lunaque soleque vices!

Agnus. Stemona.

Baranie nie mącić wody. Do świętego Ducha trzeba kożucha. którzy świętym Duchu w tym samym kożuchu. niewinny Baranek, Owieczka, o to baranek Boży. Złote runo. Paniątko jak Jagniątko. Fryxa Baran; Fryxeyskie runo; Baranka strzyc. baranek u czapki; wziąć na barana; Junosza Cornibus exortis Aries stat in ordine primus Setrarlis Afri Inter signa Zodiaci Applicatio primas post Leges, noveris Agnus erit. Lupus dixit ad Agnum: Agne ne turbes aquam. Exemplum molle gerit terga Livida vellus ovis Tibi: Illius aram saepe tener nostris ab ovilibus imbuet agnus. Virg.:

Asurginus Christi

Agonia Christi.

Allegoria [illegible] Christi

Allegoria

Altare

Amaattrido

Amaritudo. siue Asperitas

Ambitio

Amicitia, Amicus

[illegible]

Amicitia, Amicus. 95.

Ipse Vladislai Armi[nii] Filius cum Alegis flians ab hoste lancea peteret, et ictus esset jam inevitabilis, advertens id quidam Miles seipsum et clypeo objicit et lancea in corde percussus ac occisus Regem servavit. Cujus in eum gratitudinis posteritati Rex tale stemma adjecit dictum Rogiaciel quod exprimit hic: cor lancea trajectum. Dextro applicat.

Sola amicitia odiis vacua. Malus cum bono se coniunctat, tunc est pessimus. Publius. Vera amicitia inter bonos tantum oritur, inter meliores proficit, inter optimos consumat. Amicitia semper prodest, amor aliquando nocet. Seneca. Amicitia quae desiit, nunquam vera fuit. Supplicio est venenum amicitiae. Aurum ex ingens fodis, fidum qui fodis amicum. De Arabia fide, sed cui fidas, vide. Boleslaus ostendens amicos dixit: Thesauri sunt amici mei. Noctis amicitia, quae quid discordia solvit. Tam subito corvus, qui modo Cygnus eras. Mart. 13. Carus qui vivit amicis. Mart. Sortes in humanas habet officiosus amicos. Idem. Medicamentum vitae amicus. Donec eris felix multos numerabis amicos. Tempora si fuerint nubila solus eris. Ovid. Astutam vapido servat sub pectore vulpem. Persius. Fel in corde, fraus in factis. Pelle sub agnina latitat mens saepe lupina, id cum servat, et vultu ridet fortuna serena. Indelibatas cuncta sequuntur opes. Tempore felici multi. Sic hunc quem cena tibi, quem mensa parabit amicum, esse putas fidae pectus amicitiae? Amicum amat, et nullos est somnionet ... ñ te. Tam bene si cenem noster amicus erit. Mart. Errant qui amicum quaerit in atrio, probat in convivio. Idem. Cui locus officio, cum cessant prospera cumque dura ope[m] fortuna vocat. Tibul. Nec te mihi carior alter. Ovid. Amicorum inter se omnia sunt communia. Cicero. In insula Tabrobana, cum novi hospites in amicitiae foedus excipiunt, ad declarandum mutuum amorem, sibi ipsis radio lapideo sanguinem ex lingua, manu, et latere eliciunt. Luhardus in ... gentium. Carolus Magnus moriens dixit filio suo: Thesauros habebis si amicitias coles, idem nulli te facias nimis sodalem, gaudebis minus et minus dolebis. Mart. l. 12. Alter ego amicus. Fautor. fidus imago. Supplicet amicus amici. Buchlerus lib. ... amicitias colere usque ad cineres.

Amicitia, Amici…

[illegible]

Amor in genere

Amor populorum custodia tuta regnorum. Adagium.
Venus cupidinem peperit venustum puerum, formâ insignem nec tantillum
à pulcherrima matre degeneravit, sed semper erat statura parvus illum non crevit.
Solicita mater de hoc consuluit Apollinem, à quo datum responsum tale: ô Venus
potest quidem solus amor nasci, at crescere solus non potest. quod si cupis
opus est Anterotis operâ, id est mutui amoris. vis amari, ama.
ego diligentes me diligo.

Vanitas vanitatum et omnia vanitas praeter amare Deum et soli illi servire. Kempis. 1.1 c 3.
Diligentibus omnia cooperantur in bonum. Quod est omnia, quaerit et reddit ipse S. Aug. li. de gratia
et lib. arbit: nisi et ipsas terribiles, saevasque passiones. Idem l. de corrept:
et grat: ex casu humiliores, cautiores et ferventiores resurgunt.
et S. Gregor: In tentatione proficiunt, et quod eis diabolus praeparat ad ruinam
hoc Deus eis convertit in gloriam. Custodit Dominus omnes diligentes se ps. 144.
Qui non diligit manet in morte Ioan. Ep. 1 c. 3. 14.
Amorem Dei in homine genitum ex gratia, lactat lectio. Meditatio pascit, oratio confor-
tat et illuminat Bernardus serm. 2 ad fratres de monte Dei:
Modus diligendi Deum est diligere sine modo. S. Bernardus.

Admonitio vide magister.

Admoneri bonus gaudet, pessimus quisq' correctionem asperrime patitur. Carere debet omni vitio, qui in alterum dicere paratus ē. Democritus. Fas ēet ab hoste doceri. Salutare monitũ odio verba monentis ne ĩtas, in quo dolus ñ ē. Parentum ē monitis. Mart. 9 Admonitio tedium facit, exprobratio odium. Sen. 12 C 31. de benefi:

Amor Dei in nos.

In charitate perpetua dilexit te. Jerem: c. 31 v. 3. S. Bonav: perpetuus
Serm. 1 in fer: 2. Pent: benedixit perpetuâ, dilexit enim te an-
tequam tu vel aliquis vel homo vel Angelus, vel coelum vel terra esset. S. Cyrill:
1 Thes: c. 1. Mirus profecto amor hominum, una cum Deo aeternus. aeternus.
Refert Valerius Max. quod Codrus postremus Athen: Rex cum
quadam vice urbs Ath: undique esset obsidione cincta, quod videns, con- Salvator.
suluit oraculum Apollinis, recepitque responsum, non fore redem-
ptionem illius, nisi ipse Dux succumbat in acie. Quod aestimans
magis expedire ut unus quam tota multitudo pereat, assumptis
vestibus pauperis dimicans in acie occubuit, salvâ urbe Ath.
S. Zeno. O charitas quam potens! tu Deum in hominem commutare
potuisti, tu virginali carcere novem mensibus relegasti. Ser. in fer.
5 Parasceu.

Dilexisti me Domine plus quam te, quia mori dignatus es pro me. vel voluisti
S. Aug. Soliloq. l. c. 13.

Amor erga Deu.

[illegible]

Amor erga Deum.

1mo. Dilectio Dei morti comparatur, dicente Salomone: fortis est, ut mors, dilectio. Cant. 8.6. Idcirco, quia sicut mors violenter seperat animam à corpore, ita et dilectio Dei violenter segregat hominem à mundano, et carnali amore. S. Isidorus L.2.c.3. Fortis ut mors dilectio

2do. Quod in Angelis Seraphinus, in cælis Empyreum, in Astris Sol, in elementis ignis, in belluis Leo, in avibus Aquila, in arboribus palma, in metallis aurum, in gemmis adamas, in membris cor; hoc in virtutibus est charitas. Doultremann de amore increato in Prolegomenis.

3tio. Cum Zeno Monachus in Eremo contemplatione absorptus circumiret, obviam illi factus Macedonius Imperator, quid ageret? interrogavit. Cui Zeno: et quod tuum in hoc loco negotium est? Cumque Imperator responderet: Venatio meum negotium est. Respondit Zeno: Et ego pariter consector Deum, neque donec apprehendero, cessabo. Quo dicto tergum vertens Imperatori, abiit. Petrus Sanchez in Regno Dei. p.7.c.6.

4to. Dominicus cum aliquando solus in campo ab hæreticis deprehensus interrogaretur, ecquid acturus esset, si ipsum occidere præsumerent? respondit, se hoc unum petiturum, ut quo diutius cruciatum sentire suumque erga Deum amorem magis testari posset, lento eum martyrio excruciarent. Idem ibidem.

5to. Joannes Junior de Scholari scribit in scala cæli, qui ingressus Parisiis Theologiam, cum audisset legi: diliges Dominum Deum tuum ex toto corde etc. subitò surrexit, et abivit; mirantibus verò Magistro et condiscipulis dixit: antequam plus audiam, volo hoc opere complere. Et mox religionem ingressus est. Specul. Exemp. titulo. Dilectio. ex. 2.

6to. Erat quædam Virgo nobilis 14. annorum, quæ B. Virgini valde erat devota. Hæc gloriosam Virginem rogabat continuè septem annis, ut sibi dignaretur ostendere Filium suum. Quæ cum in Vigilia Nativitatis Domini orationis causâ sola capellam intrasset, apparuit ei Virgo pulcherrima, tenens filium in manibus, et allocuta est Virginem Dei: accipe filium meum, et lude cum eo. Quæ gaudens fecit. Cui Puer: diligis ne me? et illa: omninò. Et ille: Quantum? Tunc illa

plus quàm corpus meum. Et Jesus ait: quantum plus corde tuo diligis me? et illa: nescio dicere, sed ipsum cor loquatur. Quo dicto statim cor ejus præ amore scissum est. Tunc B. Virgo acceptâ animâ ejus in concentu Angelorum deduxit ad cœlum. Ad cantum verò Angelorum familia cucurrit et Virginem mortuam invenientes, odore inenarrabili sunt repleti. Et fratres Prædicatores, qui aderant, cor ejus aperientes scissum invenerunt, et in eo scriptum erat: Diligo te plus, quàm me, quia tu creasti, redemisti, dotasti me. Speculum Exemplorum. V. Dilectio. Exempl. 2. Lohner. tom. 1mo fol. 243.

1mo sacer textus refert, quòd plurima turba sequebatur Xstum, et causam hanc adjicit, quia videbant signa, quæ faciebat super his, qui infirmabantur. Variæ fuerunt sequelæ consilia. Nam aliqui illum sequebantur, ut viderent miracula nova, hi curiosi: alij ut comederent de panibus ejus, hi gulosi: alij ut sanarentur, hi infirmi: alij ut eum in sermone caperent, hi Pharisæi: alij ut doctrinam ejus acciperent, hi discipuli. Cumque tam multi illum sequerentur, solos hoc nomine laudat discipulos, dicens: vos, qui secuti estis me. Math. 19. v. 28. Sed quomodo Xstus solos ait secutos discipulos, cum Joannes dicat, sequebatur eum multitudo magna? Respondet, Xsti arbitrio et existimatione eos solos illum sequi, qui solum sequuntur, ut sequantur, et obid tantum amant ut ament, sine alterius lucri cujuspiam expectatione, aut cupiditate, quia et hoc omnium maximum lucrum est qd Deus amari se permittat à creaturis tam vilibus et abjectis, quàm sunt homines, itaque vult etiam diligi tantùm ut diligatur quia amor, qui non est avidus lucri, huic Deus plurimum defert. Didacus Nissenus Dom. 4. Quadrag. §. 3.

2do. Dignum est notatu, quod Deus in Veteri Lege cavit ne sibi asinus offerretur. Nolo mihi brutum, tam brutum immoles, sed primogenitum asini mutabis oue, quod si non redemeris, interficies, inquit, Exodi 13. versu 13. Bovem è contra tam gratum habebat, ut eum sibi litari etiam præceperit. Quid verò causæ, quòd tam vehementer

et probarit bovem Dominus, et improbarit asinum?
S. Basilius Magnus in caput 1mum Isaiæ reddit rationem
quam acutam, tam opportunam, aitque ab Isaia indicatam
caussam, cum inquit: Bos cognovit possessorem suum
et asinus præsepe Domini sui. Isaiæ c. 1. vers. 3.
Bos Dominum suum novit, nec præter illum aliud
quidquam spectat: asinus vero non domini, sed
præsepis, sed pabuli, sed commodi sui rationem
habet. Hinc iam elucebit, quare domo suâ prohi-
beat asinum, quare tecto dignet bovem Deus. Facit
nempe hoc, ut intelligas, eos solos Domino charos,
qui pro more bovis cognoscunt possessorem suum, illumque
solum, nec aliud extra aut præter ipsum spectant:
ii scilicet diligunt illum tantum, ut diligant: sed
qui asino similes solum sibi quæstum et emolumentum
proprium propositum habent, ut asinus præsepe
Domini sui; hos non tantopere diligit Deus, nec enim
amat amatores ambitiosos utilitatis suæ, nec gratas
habet voluntatem quæ commodis suis nititur. Item
Didacus Nisenus ibidem.

9no Amor Annuens idest omnibus assentiens
à Diogene Laertio appellatus est. Idem Nisenus
Polit. part. 2. l. 2. c. 8. fol. 65.

10mo Nec mihi, nec tibi sed dividatur. Bona mater
ait date illi infantem vivum integrum velle eos
ut bona mater cor non dividunt, sicut ita homo agnoscis
vere amans Dei si integrum det cor suum si dividat.
Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo

11mo Quodnam obsecro in eo latet mysterium, quod
Salvator noster innocentissimam quidem carnem
suam sibi dilacerari et vulnerari permiserit, nec
tamen tunicam seu vestem inconsutilem dividi
voluerit? Num forte ideo id factum est, quia
tunica hæc opus manuum sanctissimæ Matris
suæ ~~sanguine conditum fuit~~ fuit? Sed et
corpus Christi è virgineo matris sanguine conditum
fuit; aut vero factum est ideo, quia vestis illa
unitatem Ecclesiæ suæ præfigurabat prout
in apparitione S. Petro Alexandrino facta ostendit?
omnia in figura contingebant. omnia hæc bene

quidem dicunt et aptissime, veruntamen Idiota per vestem hanc charitatem seu amorem Divinum intelligit, qui divisionem minime admittit: Designat inquit, per tuam tunicam inconsutilem, quae nec scissa fuit nec divisa quia amor neque dividi debet neque scindi, et qui eum dividunt, vel scindunt, pejores videntur quam milites te crucifigentes, qui tuam tunicam dividere noluerunt.

12mo. B. Aegidius, qui socius fuit S. Francisci, ut secularem quendam ad verum Dei amorem accenderet, die quodam in hunc cum ipso discursum digressus est: Erat aliquando non nemo, qui nec manus, nec pedes, nec oculos habebat, qui dum ab amico suo interrogaret, an si aliquis in mundo inveniri posset, qui ei lumen daret ad videndum, ad ambulandum pedes, nec non et manus, quas non habebat, ei donaret, eum etiam amaturus, seque erga hunc benefactorem gratum exhibiturus esset? miser ille e vestigio respondit, me ei omnibus diebus vitae in servitutem etiam durissimam addicerem. Quo responso accepto Aegidius coeptum discursum resumens, ei dixit: Et quis autem ille est, qui tibi oculos, aures, linguam, manus, pedes, caput largitus est? quis nobilissimum hoc corporis et animae compositum tibi donavit? Non alius utique, quam Deus: Manus tuae, Domine, fecerunt me et plasmaverunt me totum in circuitu. ac proinde si te in servitutem addiceres hominis illius, qui tibi solum manus, pedes et oculos dedisset, qualis igitur et quanam est tua erga Deum gratitudo et amor, qui tibi ultra ipsos sensus omnia alia donavit, imo et animam ipsam, eamque ad imaginem et similitudinem suam tribus nobilissimis potentiis suis instructam creavit. Mansi discurs. 8. n. 5.

13tio. Quidam amoris genium explicare volens pinxit Adolescentem, et juxta illum quatuor mundi globos cum verbis: His nihil. Dextera vero manu elevante cor versus caelum, accensum flammis, inter quas scriptum. Soli Deo.

14to. In Aethiopia ignis fuit, qui Virginibus nihil nocebat, pollutarum manus urebat, hinc probationis ignis dictus: Talis ignis amor est. De utroque hoc, author, Philippus Hyspelius Soc. JESU in Xysto mystico.

15to. In Anglia olim Nobiles certamen ludicrum instituerunt, in quo quisque in clypeo florem, Rosam, Lilium depictum habebat, at Dux Britanniae fasciculum florum, in quo omnes aliorum flores depicti erant cum Lemmate: In me omnia. Idem ibidem.

16to. Christus interrogans ter S. Petrum, an plus, quam alii diligeret, indicare voluit, illum, qui aliis praeficitur, diligere Deum debere plus quam sua, plus quam suos, et plus

quam se. S. Bernardus.

17mo. Cum Pharao ad filios Israël sacrificare Deo volentes, diceret, sacrificate Domino, oves tantum vestræ et armenta remaneant: Respondit Moyses, cuncti greges ibunt nobiscum: non remanebit ex eis ungula, quæ necessaria sunt ad cultum Dei nostri. Sic et charitas nihil relinquere mundo aut carni vult, sed omnes vires et potentias secum ad sacrificium amoris offerendum ducit. Stapletonus Thomas Dom. 12. post Pentecost. §. 3.

18uo. Filij Aaronis quoniam in thuribulum ignem alienum posuerunt, igne sunt combusti. Ignis alienus in thuribulo est amor creaturæ inordinatus in corde. Cave ergo hunc imponere. Idem ibidem.

19no. Lacedæmones prius, quàm ad bellum exibant, victimas amori immolabant; cur non et nos ante quodvis opus. Alex. ab Alexandris L. 4. c. 7.

20mo. Plinius ait reperiri arborem, nomine Larix, quæ igne non comburitur, quin potius si igni admoveatur, ac si lapis esset, resistit; uti Cæsar probavit circa civitatem Gezgobiam turri confectæ et tali ligno ignem applicans. Ita amor constitutus. Plinius L. 16. natur. histor.

21mo: Tantum es, quantum diligis. Axioma.

22do: In Amore, non vivit sine dolore. Germanicè Was hertzt, das schmertzt. Axioma.

23tio: Modus diligendi Deum est sine modo. S. Bern: Dedi te Dñe: Magdalena non cessavit eum tangere, flere, ex quo intravit, non cessavit osculari pedes meos. quia multum dilexit.

Dilectio sola discernit inter filios Dei et filios diaboli: Signent se omnes signo crucis respondeant omnes amen intrent Ecclesias impleant parietes Basilicarum, non discernuntur filij Dei à filijs diaboli, nisi charitate. Abel et Cain, non uterque placuit offerendo

Amores mali, noxij.

Crescit amor Nummi, qntū ipsa pecunia crescit. Militat ōis amans Amor mili et hēt sua castra cupido. Attice crede militat ōis amans. Ouidius tans.

Anton Prorandus.

Amor Proximus.

Nec scio qd sit amor, nec amo, nec amor, nec amavi, hoc scio
quisquis amat uritur igne gravi. Infames libidinosorum flammæ
facile transeunt in furores. In Regum imag: de venda
Creberrime magni amores, in professa degenerant odia. Ovid
Scitus, quod conceperat ingentem affectum in raro partu-
rivit invidiam. Sclerit amor, magnusque in aliis flexibus est. Astu
morte probandus amor. Mart: Ovid si cogit amor id
quidque amas, cujus non placuisse nimis. In oculis fero.
amor præcepter Confidentiæ. Magnus amoris amor
ut ameris amabilis esto. Ovid Lacedæmones prius
qm ad bellum ibant, victimas amori imolabant Alexan-
der ab Alexandro Regina Cleopatra tam ardente M.
Antonij amore flagravit, ut assumpto ancillæ habitu
quo Regiam Majestatem dissimularet in medijs noctis
tenebris, per plateas Plut: in vita Antonij
Cujus est ipse tuus flagrat amore cinis. Mart l 12 odit veras
amor nec patitur moras. Seneca Amor est gratum vulnus,
jucundum venenum, suavis amaritudo, totum martirium,
blanda mors. Petrarcha Post orbis trophæa Herculeos
amoribus vincit, amant et Regum pectora viroi. videre et
non gustare mors est. Nostros non rupit funus amores Lucanus 15
Illum expirantem transfixo pectore flammas turbine corripuit vig. le
ordinata charitas incipit ab ego. Quod tibi vis fieri, alteri facias.
stra quod tibi non vis fieri, ne alteri facias. Item nemo
locupletari debet cum jactura alterius. Item ut honeste vivamus
neminem lædamus, unicuique quod suum reddamus.
Maranta in specu... part: 3 num: 5 et 6.

S. Andreas Apostolus.

1mo Andreas secundum Hebræam etymologiam interpretatus decorus, sive respondens. S. Isidorus l. 7. cap. 10. — Nomen

2do Relictis retibus etc. math. 4. 20. Quadruplex rete cavendum. 1. Divitiæ sæculares, 2. mala mulier. Habac. 1. 15. Congregavit in rete suum. S. Bern. de sorore sua ante conversionem dixit ecce rete diaboli. 3. Adulator amicus proditor. Proverb. 29. 5. Homo qui blandis etc. 4. Ultio divina. Os. 7. 12. Expandam super eos rete meum. S. Thomas in Festo S. Andreæ. — Vocatio

3tio Vocavit eos. math. 4. 21. Miranda Corallij natura; nascitur in sinu maris, nutritur, et crescit, non fit tamen valoris, nisi a piscatore extractum: cui tunc accedit valor, et color: in mari album, expositum aëri fit purpureum; in aquis est fragile, ubi extraxeris adamantinum. In mari Andreas vilis herba, pauper, et abiectus piscator, sed reti divinæ vocationis extractus pro corallio est. Paolet. in Festo S. Andreæ.

4to. Erat autem Philippus à Bethsaida civitate Andreæ et Petri. Joan. 1. 44. Hoc opus divinam maxime commendat gratiam, quod de civitate peccatrice traxisti vocati sint magni Patres justorum, atque credentium. Bethsaida namque civitas erat peccatrix in tantum, ut ei illi dominus exprobraret. Væ tibi Corozain, væ tibi Bethsaida matth. 11. 21.

5to. Primitiarum fuit principium: qui antequam vocaretur, alios vocat ad dominum. Hesychius presb. or. in S. Andr. Ap. Ubinam manes, inquit Andreas, ut in aula domini janitor fias. ib.

6to Vitæ suæ cursum feliciter consumavit, non in molli lecto, neque in corporis delicijs, sed coram maxima populorum numerositate constitutus in stipite. S. Laurent. Just. in festo S. Andreæ. — Virtutes

1mo. Vocatus à Xsto advenit, instanti sequium, ... relictis ... sequtus est dominum. ô magna sancti viri fides! ô obedientia omni veneratione colenda. S. Laur. Just. ibidem.

2do. Invenit hic primum fratrem suum Joan. 1. 41. Legitimi Christiani signum est, quod alios Christo acquirat. Ecce Andreas cum primum Jesum novit, nil prius curat quam fratrem acquirere. Hoc unum gemit Christianus, si solus sit; tunc laetus, si plures habeat fratres Christi. Unde censens Dei filii sibi alium parturiant; inde censens oves Xsti, si sterilis non sit in eis Cant. 4. 2. inde inter Christianos oves legitime numerabuntur, si gemellis foetibus, si non singularibus. Baeza t. 2. l. 6. c. 2. §. 14.

3tio. Cur tam intrepide properavit S. Andreas ad crucem? quia indutus erat Xstum. Xstus in horto orans timebat crucem, quia indutus erat Andream. Sicut enim nostra debilitas, quâ Xstus erat indutus, faciebat eum tremere, et mortem timere, ita fortitudo Xsti veri Dei quâ indutus erat Andreas, erat causa, quod crucem non formidaret. Videatur Stella pag. 2. conc. 31.

4to.

Angeli

1mo. S. Francisca Romana continuâ visione Angelorum fruebatur, et maximè quendam formâ elegantissimâ die noctuque intuebatur sibi assistentem, cujus facies solis splendorem superabat, sine ullo lumine aliô, solô splendore Angeli, ducebatur. Bollandus. 9. Martii.

2do. Quomodo portaverim vos super alas aquilarum. Exodi. 19. 4. Angeli aquilis comparantur: alæ aquilarum sunt ministeria angelorum; una ala est ministerium defensionis à malo, altera promotionis ad bonum. S. Bonaventura sermone. 3. dom. 24. Pentecost.

3tio. In principio creavit Deus cœlum, et terram Genes. 1. 1. Nihil de invisibilibus virtutibus disserit, neque dicit, in principio fecit Deus angelos vel archangelos: Judæis enim loquebatur, qui toti præsentibus rebus inhiabant, neque spirituale quidquam comprehendere volebant. S. Chrysostomus. tom. 1. in Genes. hom. 2. — Angelorum Creatio

4to. Quamobrem non meminit creationis angelorum? qui lege regebantur, solidæ, vel constantis fidei nihil habebant; mox enim post plura, et ineffabilia, imaginem vituli designarunt. Quod si tam vilè sibi deos finxerunt è jumentorum simulacris, quid non perpetraturi essent invisibilis naturæ notitiam assecuti. Beatus Theodoretus. quæst. 2. in Genes.

5to. S. Thomas q. 112. a. 4. ad. 2. ait: Angeli sunt nuntii interpretantur, abeo quod domini voluntatem populis nuntient. Archangeli latine summi nuntii qui summa annuntiant. Dominationes nuntii, qui etiam Virtutibus, et Principatibus præeminent, qui pro eo, quod cæteris angelorum agminibus dominantur, dominationes vocantur. Virtutes angelica quædam ministeria perhibentur, per quos signa, et miranda, — Angelorum nomen

in mundo fiunt. Potestates, quibus adversæ virtutes subiectæ, ne tantum noceant, quantum possunt. Throni Latinè sedes, sic vocati, quod illis conditor præsidet, et per eos judicia sua discernit vel disponit. Principatus qui Angelorum agminibus præsunt. Cherubin scientiæ multitudo, Seraphim ex Hebræo ardentes.

Angelorum Numerus. 6to S. Brigitta cap. xx. Revelationis refert, tot angelorum millia Deo servire, ut si ab Adamo ad ultimum usque numerarens omnibus ac singulis, plures quàm decem Angeli custodes assignari possent. Vide S. Thomam 1. p. q. 50. ar. 3.

7mo. S. Dionysius L. de coel. Hier. docet, Angelos superare numero res corporeas.

millia millium ministrabant ei, et decies millia centena millia assistebant ei. Dan. 7. 10.

8uo. ordo Patriarchalis respondet Thronis, Prophetis Cherubim ordo Apostolicus Seraphim, in Patriarchis fuit stabilitas fidei, in prophetis limpitas cognitionis, in Apostolis fervor charitatis, martyres dominationibus confessores virtutibus Virgines potestatibus. ordo præsidentium Principatibus, ordo magistratuum archangelis, ordo regulantium Angelis. S. Bonaventura serm. 12. in Hexam.

Angelorum Obedientia. 9no. Angelis suis Deus mandavit de te. Psalm. 90. 11. Præcipua causa est, cur angeli nos diligentissime custodiant quia videlicet id Deus mandavit eis, quamvis enim libenter id faciant, quia nos amant et quia malos angelos oderunt et quia cupiunt instaurari sedes coelestis Hierusalem et quia sciunt id esse gratissimum Regi suo Christo Dno, tamen nihil eos magis movet quàm præceptum domini. intelligunt enim se esse ministros Domini, Deumque nihil magis requirere à ministris suis, quam promptam ac simplicem obedientiam. Bellarminus hic apud Radert. Dom. 12. Pentecost.

10mo Benedicite Domino omnes angeli ejus qui facitis verbum illius. Psalm. 102. 20. Cum tanta in angelis sint, quae commendari possunt, immortalitas amor in Deum, constantia voluntatis, nobilitas originis; his omnibus omissis, unam miratur et laudat David obedientiam, ac si praeter eam nihil superesset unde laudari: facientes verbum illius. Non opus iterari praecepti, non suaderi, quod praecipit; verbum audit et obedit. Sed quâ mercede ad tantam celeritatem obediendi urgentur? noscitis? ipse mandati. Ut alia à Deo mandentur, citissime mandata perficiunt. facientes verbum illius ad audiendam vocem sermonis ejus. O digna obedientiae merces. Oliva L. 10. stromatis § hic.

11mo Quo honori adversantur, nemo obediens non recusat. Quid Angelo sublimius, quid Scyniphe abjectius? et tamen Deus paria utrique imperia imposuit: nam sicut Scyniphi imperavit, ut Aegyptiam superbiam humiliaret Exod. 8. 16. ita imperavit Angelo, ut Assyriorum potentiam demoliretur 4. Reg. 19. 35. Non expostulant cum Deo, aut illis minora impera, aut nobis majora. 3. Reg. 17. 4.

12mo. Corvis praecepit, ut pascant te. Ad eundem item Angelus destinatur 3. Reg. 19. 5. Nihil sibi gloriosius arbitratur quam obedire. Imò paria cum daemonibus ministeria exequuntur: nam sicut malis, ita et bonis angelis puniendi impios ministeria demandantur. Malis, qui Aegyptum flagellarunt. Psalm. 77. 49. Immissiones per angelos malos; bonis qui Sodomas everterunt Genes. 19. 1. nec tamen ob id indignantur angeli boni. Mendoza in L. 1. Regum c. 3. v. 9.

13tio obtemperant potestates, non metu formidinis, cum sint perfecte beati, sed administrationis affectu,

vel obedientis famulatu, cum, secundum Apostolum, omnes sint Administratorij spiritus. Innocentius Pontifex de sacro Altar. myster. L. 2. cap. 62.

Angelorum Humilitas

24to. Ecce angelus Domini stetit juxta illos. Luc. 2. 9. Stetit, quasi familiaris, quasi aequalis, et unus ex illis. Non supra illos stetit, sicut ante exaltationem humanae naturae in Christo, quia permittebant se Angeli adorari, quod non fecerunt post assumptam à Verbo Humanitatem. Oilbeg stella ibid.

25to. Ecce evangelizo vobis etc. Luc. 2. 10. Non Pontificibus, non sacerdotibus, non Scribis, non Duumviris, non optimatibus: ut hinc percipiamus quàm chari sint Deo etiam vilissimi homines; ut pote ad quos dirigit Angelos, quibus primum manifestat mysterium nati Filij: Cajetanus hic.

26to. Vide ne feceris, conservus tuus sum etc. Apocalyp. 19. 10. In lege prisca adorari se passi sunt Angeli. Adoravit tres Abraham, binos Loth. adoravit eos Josue, Tobias, Manue, et non obstiterunt. In nova lege sui Regis exemplo moti, facti submissiores, post tantam Domini abjectionem, hunc sibi honorem deferri noluerunt. Drexelius Rosol. 11. noctis, Rit. 4.

27mo. Angelus custos, qui famulum custodit, aequè laetus vivit ac qui Regem; nec minus curat de protectione ancillae suae angelus, quam de Regina. Si Gabriel destinaretur hodie ad protectionem Aethiopis non resisteret, non diceret, indecens esse sibi, protegere servum, postquam protexit coeli, terraeque Reginam. Alvarez. Joseph. Illustr. Illustr. 205.

Angelorum Zelus.

28uo. Venit unus Angelus Dni. et percussit in castris Assyriorum 185. millia. 4 Reg. 19. 35. Ad portandum Eliam in coelum, ecce currus igneus et equi ignei. 4. Reg. 2. 11. Equi ignei erant multi angeli sub forma equorum igneorum ut tenetur Abul. Serarius, Sanchez, Cornel. etc

cur ad necem tot millium unus angelus venit, ad 127.
portandum Eliam in cœlum multi; & nihil gratius angeli,
quàm in cœlum hominem ferre. Sylveira in Luc. 25.
q. 10.

19no. Ipsi (Cherubin) stabant erectis pedibus et facies eorum erant versæ ad exteriorem domus. L. 2. paral. 3. NB. Cur non perspectant Sancta Sanctorum, adoraculum, et arcam testamenti: sed iis omnibus velut à tergo relictis oculos conjiciunt in domus portam exteriorem: ut ipso intuitu præbeant formam ardentis zeli animarum, qui in Angelis præfulget. Venerabilis Beda. L. de templo cap. 13.

20mo. Dixit autem ad cultorem vineæ. Luc. 13. 7. Unusquisque nostrum ficus est in vinea Domini scilicet Ecclesia. Venit igitur Deus quærens fructum, et si invenerit te absque fructu, jubet ut ex hac vita excidaris. At cultor vineæ supplicat ut tibi parcat. Quis autem ille cultor vineæ? Suus cujusque custos angelus etc. Theophylactus. Luc.

21mo. Angelus eripit Loth ex incendio. Genes. 19. 16. Tobiam sanat. c. 11. 15. Petrum è carcere eduxit, Actor. 12. 9. Balduino regi, cum exercitus ejus in angustiis viarum in periculo esset, ne ab hostibus internecioni daretur, dux quidam incognitus apparuit qui apprehenso vexillo per aliam viam universum exercitum duxit Jerosolymam. Baron. tom. 12. Anno 1144. Maffeus L. 1. hist. Ind. Emmanuel Portugaliæ Rex primam navi suæ, quæ in Indias, novum subactum orbem, destinata fuit nomen dedit Gabrielis Archangeli.

Angelorum beneficia corporalia

22do. S. Patricius Hiberniæ Apostolus, cum à deo peteret ex servitute accipi; angelus custos ei apparuit, eum consolatus, ostendens locum in quo aurum effodere posset ad redimendum; quod et factum. Bolland. 17. Martij cap. 2.

23tio Angeli solantur læta nunciant, tollunt metum statim in exordio sermonis. ut Genes. 15. et Gen. 46. 3. Math. 1. 20. Luc. 1. 30.

Angelorum beneficia spiritualia

24to S. Henricum Susonem angeli in angustijs positum visitant et coelesti musicâ recreant cum illo ducentes choreas, et dicentes: in dulci jubilo etc. Celebratum vis angeli dulcissime amplecti. Bolland. de Henrico Susone ordin. Praedicator. 25. Januarij.

25to S. Raymundus de Pennaforti ab angelo saepe à somno ad orandum excitabatur. Bolland. 7. Januar.

Angelorum alta beneficia spiritualia.

26to In manibus portabunt te. Psalm. 90. v. 12. Manus angelorum sunt intellectus, et voluntas, sive sapientia et potentia: nam intelligendo, et volendo, omnia faciunt. Lapides in via sunt omnia impedimenta, quae occurrunt in hac vita, sive temporalia sive spiritualia scandala, tentationes persecutiones et similia. Pedes, quibus ad lapides offendere solemus, sunt affectus humani. Duo sunt autem affectus principales, quasi duo pedes, amor et timor; et quocunque homo operando, loquendo, desiderando, pergit, vel amore movetur, vel timore. Robert. Bellarmin. hic.

27mo. Ipse Antichristus, ut docet S. Thomas 1. p. q. 113. munitus angelo custode, qui impedimento erit quominus ad majora mala manum extendat.

Angeli respicientes Eucharistiam.

28vo. S. Franciscus Salesius L. 4. vitae. cap. 48. recenset de Poenitentiario suae dioecesis, plerumque angelum suum custodem intuitum, qui antecedere illum solebat antequam esset sacerdos, sed ut primum sacerdos factus, illum honorem angelus recusavit, semperque priorem locum sacerdoti detulit.

29no. Certus sit, quia ultores angeli nec semel indigne communicanti parcerent, nisi bonitas Christi in cujus judicio pendent omnia, et cui commissum est ut signum portat in frontibus suorum, et gladium suspenderet et removeret momentaneam mortem, Christo totum debemus adscribere. S. Paschas. L. de corp. et sang. Dni. cap. 8.

Tomo! Plena sunt angelorum omnia, aer, terra 139.
mare, Ecclesiæ, quibus angeli præsunt. Sed quis Angelorum
hum, inquies, hæc innumerabilis multitudo angelorum? Custodia
24. Plenus est mundus sanitatis virtutis, quia plenus
est nequitiarum. Plenus est orbis terrarum remediis,
quia plenus est laqueis. S. Ambrosius Oct. 11.
Psalm. 118. apud Fernandium in Genes. 3. 13. Sect. 26.

31. Apparuit ei Dominus in Convalle. Genes. 18. Angeli quos
1. Cur Abraho, qui tam sæpe orabat in mon- ament, glly
tibus et campis, non apparuerunt angeli, sed se sorent.
sedenti ad ostium tabernaculi? Zacharias visus
est angelus in templo. Luc. 1. 11. Significat nihil
in Patrefamilias esse mirandum quam si domui
suæ præsit; ut in sacerdote plus nihil probas
quam si adsit domui Dei. Suæ domus non memor
sacerdos, si procul sit à domo sua, ab angelo nescias;
ab angelis ultrò invisit Patriarcha, si sit in ostio
domus suæ. Judic. 6. 11. Cumque Gedeon excu-
teret atque purgaret frumenta — apparuit ei an-
gelus Dni. Delectantur angeli labore hominum
Tantus vir ab angelo invisit non orans, sed laborans.
oliva. L. 10. strom. 5. apparuit. etc.

32: Sicut in cælo sunt novem ordines Angelorum
sic sunt in hoc mundo novem modi bonæ vitæ cor- Angelorum
respondent novem ordinibus angelorum. Primus gradus Imitatio.
bonæ vitæ afflictio poenitentialis. Secundus gradus
devotio spiritualis afflictioni addita: quando tales
decedunt, collocantur in ordine Archangelorum. Tertius
miseratio addita afflictioni, et devotioni. tales in
ordine Principatuum. Quartus, patientia in ordine
Potestatum. Quintus concordantia proximalis.
Sextus, præsidentia in ordine Dominationum. Septimus,
Paupertas cum Thronis. Math. 19. sedebitis et vos etc.
Octavus, Sapientia cum Cherubim. Nonus, Cha-
ritas cum Seraphinis. S. Vincent. Fererius Ser.
2. post Dom. 2. Paschæ.

140. S. Ambr. in Luc. 12 Angelos vocat mundi flores. Idem ibidem ait Lilia agri st Angeli; q[uo]bus sanctitatis odorem nobis aspirant.

Człowiek ieh anioł. Anioł nie człowiek, Anielski Doktor. Województwa nowogrodzkiego Anioł carny, u Anielskiego stołu.

Inter aves tardus, si quis me judice certet, inter quadrupes
gloria prima lepus, Mart. l. 1. Terra feras cepit, volucres agi=
tabilis aer Ovid. Met 2. Vere calente novos componit avecula
cantus Ovid. Dente timet aper Mart. A cane non magno saepe tenetur aper.

15p.

Annus

Octavus orbis caeli ~~qui~~ quidem primi mobilis raptu volvatur, motu motu testudineo, non nisi singulis triginta sex millibus annorum circumagitur, hunc antiqui annum Platonicum appellarunt.

Annus bisextilis v. bisextus. Lustra, et olympiades innumeras millenasque trieterides vixisse videaris Plinius. Auspicio febris totus hic annus erat. Annus gratiae. Accidit in puncto, quod non speratur in anno.

Annulus

Ismenias Vir sapiens Thebanus, et legationem cum patriae ad Regem Persarum susciperetur, cui cum a Tribuno militum Tithrauste dicto diceretur, ut non adorato Rege nihil loqui auderet, et nolens illi adorationem exhibere ad pedes Regis sponte abjicit annullum et sic accipiendo illum animo [illegible], ut habet de annulo Elianus l. 1. c. 25. Sic faciunt saepe homines venientes ad regem Regum deum [illegible] amicos feminas [illegible] in templis salutant quando

Annulo inscriptum erat. Gemmatus hic oculus regia mala videt.

128.

Anser.

160. Anus, vide Foemina.

Z złotym napisał te słowa ~~trzy~~ baby: snadniey stu mężów niż dwie z gódrzi baby. Argenis parszchło baba z wozu, dwy baby to pod szpitalom wiedzą.

Antiquitas

Apis.

Et q° Cecropij monte vagant apes. Mart 16. lib Cecropius mons
qpe Athenas thymo, et apibq et melle celebris ē. Rex apum
sine aculeo. Sic vos n̄ vobis mellificatis apes Virgil.

Apologus

Apostoli.

Apostoli.

Agua.

Nº78.

Aqua.

Sustentate eum pane tribulationis, et aqua angustiae 3. Reg. c.xxii.26.

Aquila Stema vide avi: 183.

Aquilam albam ad volandum alas exsertantem ad urbem Gnesnam (: quam ab aquilaro nidis nuncupatam, erexit:) Lechus Conspicatus pro stemate sibi et toti Poloniae indidit. In Lemnag Aquilae ad scriptum Lema: nec soli cedit. Auream Aquilam, pinnas extendenti similem Dijs, Sacraverant Pagani Curt l. 3 f. 2012. parvos ni aglis. fas e educere foetus ante fidem solis judiciumque poli. Nam Pater implumes tentat tenera nidos. et recto flammas imperat ore pati. Consulit ardentes radios et luce magistra naturam, vires, ingeniumque probat. degener et refugo torsit qui lumine visum unguibus hunc saevis ira Paterna ferit. Exploratores oculis qui pertulit ignes sustinuitque acie nobiliore diem. Nutrit volucrum potens et fulmine heres gesturus summo tela trisulca Jovi Claudianus. Alius Aquilam soli intensitam depinxit hoc addito sola capax solis. Kwiat Rycerz Applicao Regales aquilae tuem et solem amant, vos extra umbram et noctem oblivionis Augustior fortuna reposuit. Lem: Altiora peto, Carolus Dux.

Arius Ariani

Arbor.

In Insulis fortunatis [illegible] una dicta ombrios ū [illegible] mons q̃ aqua n̄ fontes n̄ flumina — Solet. Hist. l. c. 9.
n̄ unq̄ ni ea pluit. d' loco hoc om̄ [illegible] producit quasd. arbores q̃ sol circa [illegible] — Strig. lib. 12. c. 8.
ẽ stipite ramis folys aqm̄ [illegible] sufficiẽm fundunt aeri nubes in aquas resoluta est.
In Ibi carna arbor Octo [illegible] mel. [illegible] — Arbor.
[illegible] lacti subito fundunt. Arbos una [illegible]. etali [illegible] ibidẽ [illegible] — Zozom. 15 c. 2.
Turgentib. gemmis, et erumpunt flores. ovid. Germinavit virga Aaron,
sidera [illegible] petit martia. O dilecta Dom. viret et ramis
Cesaris arbor ne [illegible] ferrum et [illegible] ō magnis
qui focos ibidem. Cornus (: arbor hastis conficiendis
apta, de qua virg: Pellis [illegible] Cornus:).

Argentum

Oręże, kirys, kołczan, strzała. Pancerz. tarcza. szabla, kartacy, grot.
kula. Taran, Bomby, miny, bez broni dostał. dokazał. zwyciężył. niebitem
ta rotka vide potęga. ma mieć ten przekował pługi. na hartowne kirysy
Grzęz kołczany. kopią ruszał nakopię. skruszył kopia. fosy. skrzydła wojenne
zawodzie, spiże. nie ognie wylecą. wkołł tybie. Polnego grać. kordy. syszaki
łuki. Sajdaki. Tarcze, koncerze, zbroie pancerze, rożnaty. marsowe granaty
marsowe pościary. chorągiew zwinął. Lekkie chorągwie. Idą wałem. pierwsza straż,
biedna się macha broni, karot zaostrzony. rola na wierniczek prawo do obrony.
Nulla ē tanta vis, tanta copia, quæ n̄ ferro ac viribꝰ
debilitari, frangiq; possit Cic: armis arma pulsat, mucrones
in ora dirigunt Id. Gladios impigre stringunt id. In ore
gladij. A latere comes instat. Omnis in ferro salus Lucan:
armorum fulmina. Paribus arringit dronis virg. Non galea,
n̄ ensis erat, sine militis usu. Ovid: pulvere tonat ære
moles. Stat denso machina nimbo crepitura decem, tonitru
belli. Vectant graves incendia moles. Armorum strepidus.
Præsidia capitis galea, clypeus. martis scyphus. Rec-
ptui canere. Pacis Conditiones: vexilla committere.
muros, valla, fossa, Pedites tormentorum ex-plosiones.
nimbus globorum. grandines et procella. Missiles ignes.
arces excubiæ. Incaluit mavors, et clade efferbuit ira.

Ars manet, ars durat fortuna rēdodoje curat Buchler
artis inop's, arte in temnere fastidit et odit Skidon

192.

Arx.

1mo. In hac die tota civitas cælestis Jerusalem rosis coronata est, respersa odoribus, floribus redimita, ornata monilibus, decorata gemmis, auro depicta, et circumquaque septa cantoribus: adeo, ut per omnes vicos, et plateas, atque super ipsius muros, dulcisone laudantium perstreperent voces. S. Laur. Justin. Ser. in festo Ascen. Domini. — Ascensio Xsti gaudiosa

2do. Cur Xstus ascendit in cælum per nubem, (Et nubes suscepit eum Actor. 1. 9.) cum venturus sit ad iudicium in nubibus cæli? Math. 24. 30. Amicis, et benevolis, sat erat una nubes, ut ejus majestas agnosceres; et contra hostibus multiplex adsit famulatus. Sylveira. hic q. 18. — Ascensio Xsti gloriosa

3tio. Lucifer inde (cælo) cecidit, sol ascendit; vanitas e cælo ejecta est, veritas in cælum reversa est: amiserat illa civitas creatum angelum, ac recepit creatorem Hominem. Joan. Gerson. de Ascens. Dom.

4to. Levavit pallium Eliæ. 4. Reg. 2. 13. Elias quidem ascendens pallium reliquit Eliseo, Jesus autem ascendens gratiarum dona in discipulos dimisit, quæ non unum Prophetam, sed infinitos Eliseos efficiunt; atque multo, quam ille erat, majores, et illustriores. S. Chrysostomus tom. 6. S. 2. in Ascens. Dom. — Ascensio Xsti nobis proficua

5to. Consummatio est, et adimpletio reliquarum solennitatum et felix clausula totius itinerarij Filij Dei. S. Bernardus Ser. 2. in Ascens. Dom. — Ascensionis Festum.

6to. Hinc est, quod tempore Ascensionis vexilla, triumphi Xsti significantia, in eminentiori loco Ecclesiæ, tanquam in arcu triumphali sublimamus. B. Ivo. Serm. in Purif. B. Virg.

7mo. Domestici Ecclesiæ diuntur vestiti duplicibus, idest, mutatorijs; sicut mulieres nobiles in profestis diebus induunt communibus vestimentis, in festis induunt pretiosis. Sic et nos, pro varietate solennitatum, debemus assumere congrua vestimenta. v.g. in Nativitate domini, pro congruentia solennitatis, debemus indui veste humilitatis; parvulus enim natus est nobis etc. In Passione ejusdem debemus indui veste luctus, et disciplinæ. In Resurrectione veste gaudij et exultationis. In Ascensione veste spei et amoris iuxta illud. Si diligeretis me etc. Joan. 14. 1. Hugo Cardinal. in Provert. 31.

Quæstiones de Ascensione Xsti Ex Lohner tom. 1mo fol. 304.

8uo. Quæstio 1ma. Cur Xtus cælos ascenderit? Rp. 1mo ut debitam à Patre
mercedem caperet, ergo humiliavit semetipsum factus
obediens usque ad mortem crucis, propterea exaltavit
à Deo Patre, et acciperet nomen, quod est super omne nomen, ut
in nomine JESU flecteret omne genu cælestium,
terrestrium, et infernorum. 2. ut matri suæ, Apostolis,
totique Ecclesiæ Sanctum Spiritum mittere posset, nam
ipsemet Joannis 16. dixerat: nisi abiero, Paraclitus
non veniet ad vos. Decuit autem ut non ante, sed post
ascensionem suam mitteret, ut per eam missionem proba-
baret se in cælo regnare, si enim nil inde nobis misisset,
dubitaremus forte num in cœlum ascendisset. Jam verò
quia Spiritum Sanctum misit non est dubitandi locus.
3 ut advocatum haberemus apud Deum.

9no quæstio 2da Cur ex monte oliveti ascendit
ad cælum? Rp. ut inde ascenderet ad gloriam,
unde descendit ad passionem. Ait enim Apostolus: Quid
est, ascendit, nisi quia ascendit ad Ephes. 4. Ergo quæ
via est ad patientias, eadem est ad gloriam. Addunt
alij id ideo etiam factum, ut indicaret, se olim ut
judicem iterum venturum et in vicina valle Josa-
phat omnes judicaturum; Hinc angeli dicebant Apostolis:
Viri Galilæi, quid admiramini aspicientes in
cælum, hic Jesus qui à vobis assumptus est, sic ve-
niet quemadmodum vidistis eum euntem in
cælum. Quæstio 3tia.

10mo. Cur post quadraginta dies ascendit?
Rp. ut præberet seipsum vivum in multis
argumentis. Act. 1. ut ageret cum Apo-
stolis de regno Dei, idest, de Ecclesia, ejusque
institutione, gubernatione, capite, de sa-
cramentis, de Scripturis etc. Et demum ut
charitatem et humilitatem suam vehementius
commendaret, dum etiam in statu gloriæ suæ cum
hominibus tam frequenter, et tam [illegible] familiariter
conversari voluit.

11mo! Quæstio 4ta cur feria 5ta ascendit? Rp.
quia illo die [illegible] prius ad montem oliveti sed passurus
iverat, ut ostenderet eandem esse viam ad passionem
et gloriam. Item die, quo Eucharistiam instituerat, forte
ut nobis insinuaret, se et à nobis recedere et nobiscum
manere in Eucharistia, unde mox ascensurus
dixit: Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem
sæculi.

Xmo. Quaestio 5ta. Cur post meridiem, sumpto prius cum Apostolis prandio, ut Actorum c. 1. dicitur, ascendit?
R. 1. ut sicut post meridiem ejectus è paradiso est Adam: ita secundus Adam eodem tempore intraret. 2. ut manifestior esset ascensio ejus. 3. qa etiam in meridie circa horam diei sextam crucifixus fuit; ut quo tempore se humiliavit ad mortem crucis, eodem exaltaret ad coelum.

XImo.

Asinus

Asia

Asia tam optima ē, et fertilis, ut et ubertate agrorum, et varietate fructuum, et magnitudine pastionis, et multitudine earū rerum, quæ exportent. facilè omnibꝰ terris antecellet (Cicero pro lege

Asinus

Astrologia

Atlas Rex mauritaniæ, astrologiam invenit
Parnass. gittustr.

Avaritia

Quo plus sunt potæ, plus sitiuntur aquæ. Ovid. quod qd̃ ẽ, quamvis amplum sit, id certe parvum ẽ tuum, dum ẽ aliqd amplius. Cres. Crescit amor nummi quantum ipsa pecunia crescit. Iuv. semper avarus eget. Hort: semp inops quicunq cupit. Claud. Stultus, qui mavult hæres divitis ẽe Midæ. Mart: L6 c.76 quis dives? qui nihil cupiat. qs paup? avarus. Aut dives optat vivere, aut pauper mori. Seneca. non ex pleturas cogit avarus opes. Boethius. sed quo reverentia legum! qs metus, aut pudor ẽ unquam properantis avari. Iuvenalis. Per mare, p terras, Cast. tpis, cumq vehunt quos sitis argenti torquet opumq fames. Ovid. avaria Darij ingeniose castigata fo a Semiramide, q sepulchro suo inscribi fecit: Quicunq ex Regib pecuniæ inopi am conserit, Conditorio hoc recluso sumat qntũ libuerit. Id cum plegisset Darius, sepulchrum jussit recludi, et sed pecuniam nullam invenit, scripturam vero hanc conspexit. Nisi tu malus vir esses et pecuniæ avidissimus, nequaqm mortuorum conditoria moveres Plutarchus. Caligula tractandæ pecuniæ cupiditate incensus, sæpe sup aureos patentissimo effusos loco, nudis pedib spatiabat, et toto corpore quando cunq volutabat. Franc: in Gallius c 43. Sigismundo Cæsari cum collata eẽnt 40 millia aureorum, ex nimijs angorib ex locatione provenientib, sumno obdormire n̄ poterat, accitis senatorib ea millia distribuit dicens: Ecce carnifices qui me totã nocte dormire n̄ sinuant, abjecite, et dividite, ut vos nunc quietus dormiam Æneas. Sylvius. l 4 nullo fine beatas componit opes, gazis inhians, et egestõ paup in auro ẽ. Seneca. Avarus nemini bonus, sibi pessimus. idem. Tantalus

Tantalus in medijs stat sitibundus aquis.

Audacia

Nunquam temeritas sapientiâ commiscetur, nec ad consilium casus admittitur.
Cic. pro Marc. l. 18 Auloedus sit, qui citharoedus esse non potest. Cic. ~~Audentes~~
audaces fortuna juvat. Germani interrogati ab Alexandro mag: quid-
nam in rebus maximè extimescerent, rati suam magnitudinem,
hoc se in primis timere dixit, ne forte in se coelum aliquando colluer-
rueret, et ille ait motus hoc, dixit: Germani sunt superbi
Curt. l. 2 f. 10 et Syrtes audax, sperat sibi cedere virtus. In Reg.
audacia in praelio pro muro. Audenti fortuna favorem
saepe tulit, pavidosque vetat gaudere triumphis Silius
Marte ferox et vinci nescius armis Ovid. acer erat belloque
ferox ad vimque paratus Idem in Met. Si fractus illabatur
orbis impavidum ferient ruinae Horat. Crocodilus fu-
gientes persequitur, audaces et contra se currentes fugit.
Plinius. Rupta fero filamenta gaudent, qui timuere
nihil Mart.

1mo Accidit, ut peccarent duo Eunuchi Genes. 40. 1. Judaei dicunt, peccatum pincernae in eo fuisse, quod musca inventa fuerit in poculo Pharaonis; pistoris vero quod pilus in pane. Oleaster. Hoc communiter servis Principum evenire solet ut propter facilem causam in carcerem detrudantur: et unâ horâ perdant, quod totâ vitâ meruerunt. Varia eo injustarum, est principis animus, ut qui pro minimo hominem evehat, et pro nihilo deprimat. Alvarez in Joseph. Illustr. Illustr. 122. Aula et aura, una tantum litera distant. — Aula Periculosa, noxia.

2do. Quomodo palam factum est verbum istud. Exod. 2. 14. Vide quam instabiles aulici honores. Moyses, adoptatus in filium regis, pellitur in exilium. Vere dixit Philo libro: quod Deus sit immutabilis: sicut affluxum maris sequitur paulo post refluxus; sic rerum caducarum affluentiam sequitur mox refluentia. S. Athanasius, cum Juliani Apostatae jussu Alexandriâ in exilium pelleret, et circa se Christianos lacrymantes videret, dixit: bono animo estote; nebula enim est, quae citò evanescet. Cornel. a Lap. hic.

3tio. Facta est tempestas magna in mari. Jona. 1. 4. In mari periclitatur, in ventre ceti securus. Navis, aulae typus. Difficilius est inter aulicos inoffensum vivere, quam illaesum inter feras servari. Maxera in Jos. 2. §. 20.

4to Stella Magis in aula radios retraxit. Math. 2. 9.

5to. Tentabatur Christus à Satana, eratque cum bestiis, Marci. 1. 13. sed illaesus: non ita in aula Caiphae, Pilati, Herodis. Maxera in Jos. 2. §. 50.

6to. Joannes in deserto inter feras immunis in aula Herodis decollatur. Marci. 6. 28.

7timo Arbor plena fructibus, coelo relicto ad terram demittitur; vacua cum nihil habet et plena est, maxime labet à solo. Sic dives cum plenus est

 Quibus cœlum non intulit. Christum Adem non recepit.
P. Octavianus in Eccles. cap. 5.

8uo. Minimum dictu est: natritus (nobilis salviniæ maritus) in palatio contubernalis et condiscipulus Augustorum: quorum mensæ ministrat orbis, et terra et maria serviunt; inter rerum omnium abundantiam, in primo ætatis flore, tantæ verecundiæ fuit, ut virginalem pudorem vinceret, et ne levem quidem in se obscæni rumoris fabulam daret. S. Hieronymus. Epistola. 9. ad Salvianam de servanda viduitate.

9no. Homines in Curia sabbatizare non vidi: unde et in ea parte melior est conditio jumentorum. Petrus Bles. ep. 14. ad Capellan. Aulici. Regis Anglorum.

10mo. Pro vanissima vanitate militant hodie nostri curiales in labore et ærumna in vigiliis multis in periculis magnis, periculis maris, periculis fluminum, periculis in falsis fratribus in montibus frequenter, et vel. in quibus gloriam martyrii mererentur, si hæc pro Christi nomine sustinerent. Nunc autem sunt martyres sæculi: permultas siquidem tribulationes intrant justi in regnum cœlorum; hi autem permultas tribulationes merentur infernum. Idem ibidem.

11mo. Idem ibidem vocat aulam laboriosam perpetuam mortis caligine ubi umbra mortis, et nullus ordo.

12mo. Erat viro nobili in aula Wirtembergensi canis, qui ubi vel semel tantum ab aulicis canibus male acceptus est: injuriæ damnique memor, deinceps herum suum ad vestibulum tantum atrii aulici comitatus est. et mox domum recepit se in tutum. Observavit dominus canis sui tam circumspectum obsequium, et vere, inquit, meus canis plus me sapit; ego in aula toties pessime habitus indies tamen usque redeo. Drexelius Trismegist. L. 3. cap. XX.

13tio Tu sorte divides populo huic terram. — Aula et aulicorum mali mores.
Jos. 1. 6. Ne ministris commiseris: non aequa fiet divisio. Bibulo sunt ministrorum manus; quandoque ipse custos, aut distributor, est raptor. Naxera hic §. 45.

14to Fecit Rex Salomon thronum -- et 12 leunculi stantes super 6 gradus. 3. Reg. 10. v. 18. 20. Rex pacificus leonum ferocitate non debebat terrere, sed agnorum potius mansuetudine allicere. Apte ministrorum regiorum mores depinxit. Si quis ad Regem accedere velit medios inter leones gradiopus erit; quocunque se verterit, in ve[illegible] ungues. Psalm. 103. 21. Catuli leonum rugientes, ut rapiant, et quaerant escam sibi. Naxera in Jos. 22. §. 20.

15to Helisaeus implebat vasa vacua, et deficientibus vasis vacuis stetit oleum. 4. Reg. 4. 6. In curia vero contemnuntur vasa vacua; et plena implent: ligna in sylvas, et aquas in maria deferunt. Petr. Bles. ep. 14. ad Sorellan. aulic.

16to Vox clamantis in deserto. Luc. 3. 4. In deserto, non in palatio. Ibi non clamat Christus sed Justinianus, vel etiam Galenus bene audit ibi, vel etiam minus; sed Christo indictum est silentium. Imo quod peius est, legitur Jeremiae 36. 23. quod, cum volumen allatum esset in palatio coram rege scidit illud, et proiecit in ignem. Hugo Card. hic.

17mo. Panes quinque, et duos pisces, distribuit Dominus quinque millibus hominum, et impleti sunt duodecim cophini fragmentorum. Joan. 6. 11-13. At Marci. 8. 8. discipuli septem panes distribuunt quatuor millibus hominum, septem solum referunt sportas

fragmentorum. Apostoli quidem fideles. Sed agnoscas quàm divitis, etiam ministrorum probatissimis confidentis, manibus mutens. Pauciores panes in domini manu augens; plures in discipulorum manibus minuuntur. Naxera in Jos. a. §. 45.

Aula et aulici Sancti — Regno. — Studiose commendauit nobis Rex Joannes Tertius, eo ipso die, quo primum eum vidimus, ut confessiones audiremus nobilium adolescentum, qui in ipsius comitatu essent: nam ipse mandatum edidit, ut nobiles juvenes omnes, qui aulam ejus frequentant, octavo quoque die peccata confiteantur. In hujus executione mandati, et in ejusmodi adolescentes, ut invigilaremus, sedulo, injunxit, cujus curae hanc rationem dabat: si à puero insueverint cognoscendo, adorandoque Deo, deinde cum maturuerint viros bonos evasuros. Porro hi nobiles quales fuerint, sine dubio plebem ad eorum exemplum formandam. S. Fran. Xau. L. 5. ep. 2 S. P. N. Ulyssipone.

Regno.

Aurora

Auro pulsa fides, auro venalia jura, aurum lex sequitur Propertius
Arimaspi (: de quibus vide oculus) cum gryphibus pugnant pro
auro et smaragdis: quod Gryphes colligunt Arimaspi
non sine periculo illis auferunt. Parnass. Allectis obryzum.

Auxiliū viri Auxiliū Dei.

Qui nunquā ēē crudelis solet, nullius in reb9 malis sen:
tiet opem. Eusebius. Tert. Coelo auxilium A fessis da surgere
reb9 Silius. Ultima pars animae, dum mihi restat, ades Ovid.
non ignara mali miseris succurrere disco virgl. Auxilium
Xsti venit ad nos tempore tristi, qndo timor major tunc Deus
ē propicior

1mo Cæcus quidam sedebat secus viam Luc. 18. Mundq his diebus est cæcus et hodiernus cæcus Euangelicus, quia, inquit in hodiernum Euangelium Ambrosius, mentis oculis nihil valet, sed tantum carnaliter intelligit.

2do Io, io, equalem vocem audio. Io est alias vox asini. Io, quid faciunt asini in hodierno pseudofesto Bacchanalitio? Io, Io, mirabile vox in crescit quid hoc, in antiquo testamento Deus asinum rejecit, et asinus immolari sibi nullo modo voluit: Exod 13. Primogenitus asini mutabis ove, et si non redemeris interficies. Ibid v. 13. Asinum sibi deus immolari noluit, et tamen bovem sibi immolari passus, eccur hoc? Ecce scriptus est Isai. 1. cognovit bos possessorem suum, et asinus præsepe domini. Ibidem v. 3. super hoc acute Basilius magnus: Deus bovem immolari sibi vult et asinum sibi immolari non vult, quia bos cognovit possessorem suum, et asinus tantum cognovit præsepe. Et quare cognovit præsepe? quia in præsepi pabulum est. Ecce bos cognoscit dominum, sed asinus cognoscit tantum pabulum. Asinus iste est homo ille qui parum curat dominum, sed tantum cognoscit præsepe, et stat ad pabulum totus immersus ad esculenta et poculenta. Hæc Basilius.

3tio

Baculus

Balbuties

Balsamus.

Barba.

Oscula delectant et desperatio barbae Iuvenalis
Barba virum decet.

S. Bartholomæus Apostolus.

Pellem pro pelle et cuncta q̃ h̃t hoẽ dabit pro aĩa sua Job. 2. Pellem pro pelle id ẽ: rem nq charam p̃ exteriora, dabit hoẽ pro pelle id ẽ q̃ vel q̃s chara id ẽ interiori. Hugo Card. ibid. Hoẽ quamq̃ dt cuncta exteriora q̃ possidet et dare vitam sua servanda. S. Thom. in Job ibid. lect. 1.

S. Basilius, et Basiliani 26x.

Bellum

An t qs Rex itury comittere bellu adversg aliu Regem ?pug ete Luca 14
Judicat qd hinc duas belli acies, duos duces duo vexilla. morduti, alte
nu Lucifer. S. Cyrillus Famâ stant bella Curtius l 2 c 3 opprimi in bona
Causa melius quam malâ cedere. Non tellus fruges sed uggentes
annus Homerus Malus omnia in malum vertit, etiam quæ
specie optima vererunt Seneca Aspera positis mitescent
Saecula bellis virg l 1 Æ 2 uis aut in victoria aut in fuga copias
numerat Curtius l 3 c 12 et is, qui recedat, fugere creditur idem
Occurrunt majora periculis præmia. In medium belli discrimen
nune et damna juvant, sunt ipsa pericula magni Mart.
Respetto bellum, n infero Alexander Incurrere in pericula
juvat, et alienâ animâ abuti Sen: Victoresq Cadunt Danaj,
crudelis ubiq luctus, ubiq pavor, et plurima mortis imago virg
horrentia martis arma, virumq cano. idem

Bellicosus.

Victor, antequam vidisset hostem Curt: Alex: m: 1305.
Quem Pater Æneas et avunculus excitat Hector.
Herculeos solus solitus superare labores implesti famâ,
meritis, virtutibus orbem. Tercentum Fabios abstulit
una dies. Is aurum nempe bibat, cui dulce ferrum ē.
Sarbi: Augusta ingentis animi magnitudo, unius Re-
gni angustijs non capitur; Nescit in parvis latitare ter-
ris, ardua nisu stabilita virtus; nescit in parvis
habitare clausi partibus orbis. Hic mori negat, cui vi-
vitam perennem barbaricæ peperere mortes. In Regū
Imag: de Lecho. Qualem nulla refert antiquis pagina
libris, nec latia cecinere tubæ, nec Graeca vetustas.
Alexander mag: infirmans ad medicos, dixit: Sciant
me non tam mortis quam belli remedium quærere Curt.
Itineri simul paratus et prælio Curt: Proh! quantus
aromis, quantus in arduum assurgit ensem! quantus
hasta per Gothicas phalanges exultat. Hinc po-
pulum late Regem, belloque superbum venturum excidio li-
bid Virg: Ie. Cæsar est utroque.

Beneficia

Titus Imperator amici diem perdidimus. Vespasianus Imp. N licere quemquam e vultu Imperatoris tristem discedere. Democritus docebat magnates durae ad largiendum quam ad promittendum. Stobaeus. Alexander Magnus: Quid est quod nihil petis. Adrianus. Amicos et petentes locupletavit, et petentibus nil negavit. Ronta l. 3 c. 6 de magnanim. Antigonus Rex Thresillo unicam drachmam petenti drachmam negavit dicendo: non est munus Regium. Plutarch in apopht. Heliogabalus in Imperio Romano non concedebat officia nisi in ventualicos. Si Rus Sanctus etc. Bius l. 3. c. 13.

Dobrodzieystwo szkodliwe, nie iest Dobrodzieystwo. wolit z Stomat. Dobrodzieystwa z przymowką dane, u Babka daterni ... Dobrodzieystwo ochotnie dane, drogo bywa szacowane. datek ochotnie dany przyiemnieyszy niż natkany. Negare nocitura, beneficium est. Seneca Bis respondebis, quod non expostare valebis. Gratia q. propiorata est gratior, gratia porro q. tardat, nomen gratiae manet. Stephet Ausonius. Beneficium accipere, libertatem perdere est. Syrus. negare nocitura beneficium est. Seneka. Laedit animum, et premit frequens beneficiorum Commemoratio. Sen.

Biblia sacra

Quid ē sacra scriptura, nisi quaedam epistola omni=
potentis Dei ad suam creaturam S. Gregorius lib. 4 Epist. 84

Boni.

Bonus Deus bonum reddit comitem. bonus bonum novit. bona res quies, bona via quieto.
bono melior vix venire patitur. a bonis bona disce. a majorib. discere bonum e.

284.

Boreas

Bos.

I. W Chinskim panstwie, y innych Afrycкich y Azyatyckich krajach do wozow tameczni obywatele, y karocow swoich, ustrojone bogato woły zaprzęgaią, zkąd, że z natury są do prace zdolne, sposobne, y powolne, jakoż y do ciężarow jednostayne, ktore rownym pociągiem dadzą się wieźć, y wtym razie każdy ciężar sobą ruszą y pociągną.

2. Konie zaś naraz się kręcą wbok sobą chyną, abo się nazad uporem cofaią, ktorym nie tylko uzda, munsztuk, ale y kantary ledwie do powoznego pomogą pociągu: drugiego choćby go bijąc zabił iak się zatnie, ani drgnie, ani się ruszy.

bos in lingua

3. Do wyżywienia wołu, nierownie od konia sposob snadnieyszy, y mały go do będzie wczeirg, bo się tylko pasą słomą, sieczką, y plewami odbędzie. Konie zaś miększego potrzebują kosztu, obrokow: à co większa z woźnicami iaka molestya, y turbacya iako z rodzicielami, ktorych naprawić niemożna, à szkodą niepoworwnane bez funk‑

4. Rakoczy Xiążę Siedmigrodzkie, iak nieprzyiaciel będąc podczas Szwedow z woyskiem swym w Polszcze Roku 1657. ktore miał nayiększe do ciężarow starannie ciągnęły, także y armaty było wołow nad zamiar wiele aż Mazurowie rozumieli że im na pomoc dla orania przyszli w Węgrowie, iakoż gdzie tylko przechodzili, wnet napirot poorali ktorego potym Bog za niesłuszną woyne skarał.

2 Złota: Ex ma quàm faciles [illegible] ponderá taurus amat, meat 4 / 5 / Lauit Satur
amare Europe [illegible] in bovem.

Brevitas sermonis

Quidquid praecipiens, esto brevis, ut cito dicta percipiant animi docilles, teneantque fideles. Hora: Laconibus placuit, multi brevitate loquendi Ausonia non longa, quibus nihil est, quod demere possit Mart. brevitas laudat:

290. Brevitas Staturæ

Cælum Empyreum.

Felices aĩ, qb hæc cognoscere pm. Inq; domos superas scandere cura fuit. Ovid.

Ad societatem civium supernorum. Eripe te vanis, mentem levato ad astra, ni facias, perdes, teq; Deumq; simul.

Consilium

Consilia irr molius refferret virli: Parum ē arma ēē foris
nisi sit Consilium domi Cic: Omnia prius experiri
Consilio, quàm armis sapientem decet Terent. Con=
siliorum Cœtum plures n̄ patit solos. Discordia Con=
siliorum, omnis mali mater. Armatum Consilijs robur,
sine Cæde triumphat. malum Consilium Consultori
pessimum Varro Gell. Dios magni Consilij. A senio
nn̄ gradu senatus habet. Fortuna nulli plus qm̄
Consilium valet Syrus. Pia st, nulluq́ nefas
oracula suadent Ovid: novas artes, novā pectore
Consilia versant Virg lib.

Calor

Consvetudo vide Natura.

Consvetudo ē altera natura. Ab assvetis n̄ fit passio. Philosophi. Taurum tollet, qui vitulū sustulit. Recta opinio consvetudinem corrigere solet S. Augusti: Certa viriliter, Consvetudo consvetudine vincitur. Thomas à Kempis

Campana

Epigraphe Campanæ: Hic dum sternutat, turris fortissima nutat.

Candela

Cantica, cantor, cantus. 331.

Caput.

Ex Capite Jovis nata fertur Poëtis Minerva.
Co glowa to rozum. Quot capita tot Sensus

S. Casimirus.

S. Casimiri Parentes

1mo S. Casimirus Casimiri tertij Poloniæ Regis et magni Lituaniæ ducis filius, nepos Jagellonis fortissimi Principis, qui primus è Lituaniæ ducibus magnis Xsti religionem complexus, in Reges adoptatus à Polonis Voladislaus dictus, cujus nurus, S. Casimiri mater Elisabeth Austriaca fuit, Alberti 2di Imperatoris, et Hungariæ Bohemiæq Regis filia.

2do à Puero virtuti addictus totumse Deo dedit. Pietas postquam Rex Hungariæ electus, abeode regno exclusus est Fratre Wladislao succedente in illud.

3tio versus de B.V.M. Semumsepulchro inseri mandavit. Erga deiparam

4to. Canonizatus à Leone decimo Anno MDXXI. canonizatio

5to corpus post annos 120 incorruptum inventum cum vestibus, et Hymno Dicto. omi die dic, mariæ dextroeiq tempori subdito. corpus incorruptum

Supra dictus, vide alios.

6to Avus S. Casimiri erat Jagello Wladislaus, magnus Lituaniæ dux et Poloniæ Rex: Patruus Wladislaus Poloniæ et Hungariæ Rex: è Fratribus Reges fuere quatuor, Wladislaus Bohemiæ et Ungariæ Poloniæ Joannes Albertus (electus etiam Ungariæ, eodem fere quo Casimirus fato) Alexander, Sigismundus. Avus. Fratres S. Casimiri 4. Reges fuerunt

Ipse quoq Rex electus

7mo medicis suadentibus connubium, si sanus esse vellet, mortem oppetere, quàm leges transgredi maluit. Castus

8uo Longinus seu Dlugossus habuit preceptorem egregium.

9no Vide in Breviario Lectiones de eo.

10mo Regnum Hungariæ respuit. de quo Bartholomæus Cieszynski diœcesis Vilnensis Cancellarius, Cauniensis Parochus, in panegyrico

319
Seu notina Stabella hic canit:
Diadema fulgens gemma,
Sceptrumque Ungaricum
Cum legatis ablegatis
Contempsit, ut toxicum
Et quod minimum Casimirus
Fuisse coelo obtulit,
~~Hoc~~ sprevisse, contempsisse:
Vera falsis praetulit.

Admo Thomas Boreczki Sac. Phil. in elogiodes,

Ad hunc [illegible] ... in tenera illa aetate [illegible] ...

Regibus adnumerandus merito.

Casimiro ait: Divus Casimirus. Quidni regum fastos exornet: quem ex altior majestas populis adorandum coeli solio recepit, et magnus animus quantis Regibus emineat ostendit, cum sub coronarium aurum quod ei Hungaria detulit sic recusavit. Confusum vidisses ambitionis ordinem, dum peterent illi qui dabant; ille ad quem ~~ambitus~~ pertinebat, regnum abnueret; imo daret cum non acciperet oblatum. Fausti sublimes animi qui sceptra calcare potuit, coelo admovit; Delicijs alij fulgidis purpuras induunt, regio ille cultu arma in coeli expugnationem regebat. Manus quas ambitioni subtraxit pia ipse crudelitate armavit. Templum quod coeli armamentarium esse noverunt, non diebus duntaxat, sed noctibus pariter solo tenebrarum horrore circumseptus adibat, ut quandoque vigilum manus pro foribus excubias agentes ex solitus patientiae miraculo agnosceret. Nihil in vultu ad majestatis

Contempto regno oblato.

Coelum poenitentia et pietate occupavit.

opinione, nihil ad ~~[illegible]~~ lætitis amœ-
nitatem deerat. Animus [illegible] omia regius et in cœ-
lestium meditatione, publicæ salutis memor
emicabat. Ut firmissimo religionis nexu civium
animos colligaret leges à Patre impetravit, quæ
contumaces dissidentis sectæ spiritus lenta temporis
morâ extinqueret; dum sana semel vetustate
collapsa ad errorum conspirationes consurgere
prohiberet. Efficax tanto malo, promptum et
sine clementiæ detrimento remedium. Ita in
alios benignitatem severitate temperavit, ut totus
in se asperæ dimicationis impetum ~~[illegible]~~ con-
ferret. morbus et mors (cum in medicis spes
non esset) fecerunt ut cœlum, sui, naturæ et mor-
tis victor, intraret. Reperit et post mortem
quem vinceret, cum properantibus in obsequium
elementis nunc [illegible] inimicos hactenus fluvii vor-
tices exercitum duceret, nunc cumuli
nube invectus victoriam ex alto Lithuaniæ
demitteret. Tantum interest in victoriâ
spiritum effudisse: ut cum victor animus
æternitatem coepit, fines victoriæ nesciant.
Idem Ligata oratione sic canit:
Hungari frustrâ meritis minores
~~Deferunt~~ magno capiti coronas:
magnate coli petit aula Reges et
celsior orbis.
Inde sævientes Aquilo procellas
Suscitet missis, vel iniqua ~~Baltis~~ Baltis
Fœminæ fluctu, revehatq' vastis
Bella carinis.
Pacis aut semper dubius Gelonus
Bella furtivo meditetur ausu,

Schismaticos convertere conatus.

Idem privatem contra Suecos.

Moscos

321.
Aut mat totis metuendus in ~~nos~~ nos
Bosphorus armis:
Turcas. Dum non vanas jaculare nubes,
Sentiant Lechis inimica Numen
Pectora iratum meritas et aequi
Fulminis iras.

12mo Angeli illud hymnum posuerunt in tumulo ponendum.
ita opinantur alij.

13tio Sepultus erat prius in sacello Vilnensi-
ano, ~~[illegible]~~ non sub alio loco, in quo ante fores
Ecclesiae humi projectus, noctu orans a vigilibus
deprehensus est, cum viveret. Postea in sacello
Vilnensi, altero de proprio aedificato ex
marmore, a Sigismundo tertio inchoato, et
a Vladislao 4to absoluto. Ipsum mauso-
leum [illegible] per celebriores urbis plateas
solenni supplicatione, Rege, Senatu utriusque
ordinis, Clero totius Lituaniae utriusque
ritus Graeci et Latini, et Nuncio
Apostolico Mario Philonardo comitantibus
est illatus Anno MDCXXXVI. Augusti 14
Inter Proceres in Processione erat Abraham
Woyna Episc. Vilnen. et Casimirus Sapieha
MDL Notarius.

Sermo panegyrici, quaestionales, votivi, tabellae
[illegible] Casimiri S. aurea lampas.

14 Quicunque ab adversa [illegible] valetudine, vota
det tumulo, subito a morbo sanabitur omni
Auctor [illegible]

15to Sancto Casimiro templa dicata [illegible]
potissimum ejus patrocinium invocetur.

Sancti Casimiri templa. Vilnae cum religiis ejusdem, quarum particula, nempe articulus digiti missus est Neapolim ad quandam sodalitatem Nobilium. ~~Est ea sodalitas~~ à Georgio Tyszkievicio Episc. Vilnensi. Est ea sodalitas erecta in S. Georgii majoris (ut vocant) Ecclesia antiquissima illa quidem, et ut habet vetus civitatis traditio, Constantini magni auctoritate et impensis aedificata. Sed tempore Pauli V. Pontificis max. ac Decii Carrafae Archiepiscopi Neapolitani ac S. R. E. cardinalis commissa congregationi sacerdotum secularium, qui Piis operarii doctrinae christianae appellantur. In illorum ecclesiâ instituta est sodalitas, quae sacellum habet satis amplum et elegans S. Casimiro dedicatum, cui est statua è ligno haud grandis, sed continuè inaurata posuerunt cujus pectori quod dixi reliquias acceptas Vilnâ pignus inseruerunt.

Templum apud Caunodum in Palatinatu Trocensi ad conventum PP. Praedicatorum, ecclesia S. Casimiri. Resanae sacellum cum indulgentiis. Templum ad Dunam fluvium uno circiter milliari Polociâ distans ubi [illegible] vado Poloniis ac Lituaniis opperto nutu militi Polociam obsidentes. Omnes efferatus erat Poloni et Lituani duorum tantum millium contra 60 millia Moschorum. Varsaviae in domus Professae templo altare S. Casimiri est. Et plena passim sunt templa ac altaria. In variis Belgii urbibus imagines ejus visuntur.

323 congregationes etiam seu sodalitates plures, ex quibus Mechliniae in Collegio Soc. Jesu explicuit[?] . . . sodalium B.M.V. pro diversos gradus, aetates distinctis unam sub titulo Nativitatis B.M.V. cui inseriat[?] juvenes maturiores, alteram secundum Patronum eligunt S. Casimirum, quod eorum aetati congruit et B.M.V. colunt. Ante imaginem se pro re conveniunt sodalium cereus ardet cereus affabre factus candelabro impositus. Cuius principio numismata fuerunt divi effigie insignita, ut alias omittam imagines, divi in aliis insque papyro et membrana expressas.

Indulgentia plenaria a Papa data in festo eius.

10mo Tres causae ob quas invocas S. Casimirus
1 urbes integrae Patronum eligunt
2 ad tuendam castitatem. 2 ad pestem avertendam
3 in Bello contra schismaticos Moschovitas, et contra Suecias in Bello Chotimensi.

11mo Anno 1654. per apparens Moschos contemnit. Ut legimus sic. Evenerat eo circiter anno et alia quaedam circa Poloniam prodigia, secundo videlicet S. Casimiri Apparitiones oblato Haelmeto exercitus Moscho vitici duci Generalissimo, cum Anno M.D.C.L.X.V. in magnum Ducatum Lituaniae infestis signis irrupisset. Ea et morum gravitate conspicuus, aetate venerabilis Vir nobilis Paulus Vodecha, aetate generalis Illmo et Rmo Georgio Tisz[?] coram

~~[illegible]~~

Tiss Kilmicio Episcopo Vilnensi jure jurando
adactus affirmavit se ex ipso Hermeto audisse
multis aliis adstantibus, qui Polonice etiam com-
morens. Ejus corpus ea juridice probata, typis
Excudi sermone Polonico et publicari mandavit. Scripti ejus exemplar Polonicum
Vilnae typis Academicis excusum habemus,
quod nobis tamen Latine reddidit R. P. Joannes
Rywocki. Idem scripto de Polonico latine
reddidit Romae Anno CIↃIↃCLXI, X. Junii.
P. Elias Dovnarowicz Societatis Jesu Sacerdos
testatus est se tunc Vilnae fuisse Philosophiae
in ea Academia Professorem cum notitias ille
Lituanus Juramento rogatus ea retulit.

18. [illegible] mensa, officio [illegible] et luxuriosa
ad sepulchrum noster.

19. Casimirus dicitur latine nominis sui Ethymo-
logia casa mira seu mirabilis.

20. Virtutes eius, mortificatio, pietas, absti-
nentia, fidei zelus, spes, charitas.
capitate [illegible] curat, sensuum custodia,
cilicio induitur, humi cubat, Christi Passionem
meditatur, B. Virginem colit, templa frequentat
etiam noctu ad fores templi diu orat.
cibi oblitus et potus. Moderatus in verbis
Severus in contumaces. Schismaticos [illegible]
[illegible] abdicat. Ministrare subveniat
afflictis. In aula vivens Religiosus
in Religione more videns [illegible]. In morbo
iussus a medicis [illegible] comedere [illegible]

 ~~S. Casimir. [illegible]~~

nduit ob observantiam matris Ecclesiae, nunc dispen
satione quamvis facili Dni:
Justitias Patri inculcat. defensor pauperum. Erga
humiles, famulis clementias, teneras refugit.
Virginitatem servi cupiendit et mori malint
quam eam violare. hoc suadentibus q[illegible] respondit.
Sacramentis munitus pie moritur. ~~[illegible]~~ 4. Martij
Anno 1484. ~~[illegible]~~ mensis 24. Vixit annos 23. menses
sex. sepultus Vilnae in arce in divi Stani-
slai martyris ad sacellum B. Virginis.
An Vilnae an alio Grodno obijt variant
authores apud Bolandum fol. 350.

21 miracula mortui, caeci, surdi, muti.
Victoria obtenta, de moschis 60000, nostri exer
citus tantum erant 2000 puella ursula
mortua suscitata est Vilnae.

22 morbi varij. dolor capitis. lethalis
aegritudo. inspirationis restitutae capitalea
sanata. Incendium restinctum ad invo
cationem S. Casimiri in aula Andreae Sapie-
ha. Aula dicta Boki. Equus subito
morbo sanatus, pestis animalium depulsa

23 In periculis itinerum. Aquis suffo-
catus vitae restitutus in Chrono fluvio
Romae erat. Nicolao Jasinski et Georgio
Sapie[illegible]ski Canonicis Vilnensis: ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~
Currus in [illegible] rupe rotam una ei ho-
rente pendulus accidit hoc redeunti Romam
in patriam Vilnam Sapie[illegible]ski, Andomina

et Lubomirski, erexit in eorum ejus Imagines,
et officium S. Casimiri recens canonizati.

24. Ab incendio domorum liberati. Parab[o]
fartq: Ador ad tukkas ecy. et fulgor.

25. Appariciones S. Casimiri facta. Autho-
ritate Ep. Vila. Georgij Tyszkiewicz excussa
typo. : Anno S. Casimirus Heremito
Duntori exercitus et Palatino Polocensi
appareas sub Polocia arguit moschorum
perfidiam vectus in eque albo. ultionem
minas in ipso sanguine meschorum sicut
et desmeryckas in Duna fluvio fugiens. Ipso
abeo complendi dessparuit. vila Apparitio
gravius minas templo Sonietatis destruente
ad oppugnata eliminationes. Heremita intelligat
S. Casimirum ex civibus ipsius. Domum tuam
Deus destruet et fodet. Ibi Fides facta
equos ex templo moschorum ejicit et u- o templo
Fides ... exterminium diuit extra... ka à Polocia
Volgam sarmatis Ifrātius fluvius in ... et dimidia
mare Caspium evolventes. Anno CIↃIↃCLII.

26. manus tres in Arce imago S

27. Imie to Kazimierz z mienitsie wiezy,
narin iedny ktory i postarema z ... Stowienska
miaronatosie Kazemir: toiest rozkazuie pokoy:
nie kazimir iakoby zhoniat pokoy. mir,
toiest, co pokoy ... zemie z ...
28.

distat
tribunalis
splendet
olim S.
Casimirus.

Castitas

Inter oĩa Xtianorũ certamina, sola dura sũt plia castis, ubi quotidiana pugna, et rara victoria. S. Aug. de Honestte mulitem. 9. c. 9 serm. 250. Castitas in juventute, parcitas in

S. Bernardus ubertate, largitas in paupertate martyriũ ẽ sine sanguine.

A muliere factũ ẽ initiũ pc̃ti: et per illã oẽs morimur. Eccl: 25 v. 33

Si parcarum foedere cautum Statius. Si Atropos urget Id. Si cecinit longaeva Themis. Si fata juravêre, toto si supi statuere coelo Sab.

Coecitas. Oculis subductus est. Coecus si coeco ductum praestet, ambo in foveam cadunt S. Matthae.

§31. Censura

Carere debet omni vitio, qui in alterum dicere paratus e. Democritus. Suam rerum nemo n̄ mitis arbiter, et pius ē Iudex Petrarc. Innocuos potest Censura permittere lusus. Martialis l. 1 epi. 4. Nihil ē iustius, quàm damnare, quod ipsi n̄ facimus. Paucissimis accidit omni semp. sin infamiā caruisse. Petrar: Cum tibi vernarent dubia lanugine malae, lambebat medios improba lingua viros. Mart. l. 2. Lingua citò lædit, sed citò cedit. Ego ēe mitenon credo, cui placet nemo. Martl. 5. Disce verecundo sanctiūs ore loqui. Idem. Conturbare cave, n̄ ē placare suave. Difamare cave nevocare grave. Joan: Com:

Charitas erga proximum 336.

Charitas [illegible]

[illegible] [illegible] suis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Libris [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible] Quintilianus [illegible] Pater S. Agathi [illegible]
Cum Quintilianus [illegible] nobili genere natus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Christiana
[illegible] [illegible] Regum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]
Ludovicus Rex Galliae nullis [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] quod ex in urbe
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Regni sui, quidem
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Vita, et [illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]
Jago Vir [illegible] Cantuariensis (qui ab
[illegible] [illegible] habebantur [illegible]
[illegible] multos ex suis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] simul cum [illegible] suis
[illegible] sed [illegible] recumbere jussit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] propinavit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pauperculas sub mensa [illegible]
[illegible] aureis argenteisque [illegible] propinatos [illegible]
[illegible] [illegible] quod cum nobiles indigne
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pauperculos illos honorabiliores
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

1mo. Quidam Martyr, teste Eusebio, à Tyranno rogatus, quod ipsi nomen esset? quâ domo natus esset? liberne an servus? ad singulas quaestiones nihil aliud respondit, quam: Christianus sum, ratus hoc titulo uno omnes honores titulos satis comprehendi. Eusebius Lib. 4. histor. Eccles. c. x. — Dignitas nominis et tituli Xpiani

2do. Cum Quintilianus Siciliae Praetor S. Agathae diceret: nonne pudet te, nobili genere natam humilem et servilem Xpianorum vitam agere? respondit illa: multo praestantior est Xpiana humilitas et servitus, Regum opibus et superbiâ. Surius 5. Februarij.

3tiò Ludovicus Rex Galliae nullibi jucundius, quàm Pissiaci, agebat, quod ea in urbe baptismo ablutus in Xpianorum Album transcriptus esset. Atq; id crebris sermonibus usurpare solebat, nulla parte Regni sui, quam illa ipsa in urbe tantum se honoris et gloriae nunquam percepisse. Vita, et Paedagogus Xpianus p. 1. c. 1. §. 1. n. 6.

4to. Ingo Dux Carantanorum (qui ad fontes Savi et Dravi habitans, hodie Carinthi dicti) multos ex suis satrapis haeratione fecit Xpianos: Anno salutis septingentesimo nonagesimo primo, convivium lautè instruxit et vilem plebeculam simul cum satrapis suis invitavit, sed praeforibus recumbere jussit, panetantum cibavit et carunculâ rancidâ pavit, vinumq; fictilibus propinavit austerum, contra pauperculos suae mensae adhibitos, vino nobili aureis argenteisq; poculis propinato, lautâ insuper coenâ refecit; quod cum nobiles indignè ferrent, ac in sui contumeliam fieri stomacharent, ita respondit: pauperculos ideo honore hoc affeci, quia sacro lavacro abluti sunt, vos verò reliquî foris, quia sordibus squallentes

hircumq; impietatis olentes, mihi nauseam faciunt. Itaq ergo ratione castigati nobiles intra breue tempus, sub Arnone Iuvaviensi Episcopo, Christi fidem auidè susceperunt.
Andreas Brunner Soc. JESV Annalium Boicorum p. 2. L. 6. n. 6.

Christus Dominus

Bonus ē agnus in peccatores leo et severus ī leo ferocissimus Plutip. Dica p. 3 fer. 2 dom. 4.
Agnus quem lupi timent qui tamen ovibus occidit. S. Aug. Vicit leo de tribu Juda. Apoc. 5
ascendit leo de cubili suo Jerem. 4 Leo ē fortis liberalis nobilis Ales 1 delusit ... et
vectores illos ... leones dilacerantes leonum unguibus lacerat.
salvandi ex ore leonis David. Agamemnon leonem in auro et sculptis defferebat: leo
ut teneat hostem.

6345.

Chorus

Cibi

Henricus Rex Galliae sic tempus ordinarat: 8 horis legebat, 8 orabat, 8 dabat Deo et reipubl. Eidem sedenti ad mensam 3 apponebantur orbes in uno Crucifixus cum lem. cibus cordis. In 2do liber cum lem. cibus mentis. In tertio panis cum lem. cibus ventris. Supra mensam pendebat alauda cum inscript. Caelum cano, terram taceo. Haec avis in terra tacet, dum se elevat sursum canit.

Circinus. Tkwi w swym centrum zawsze stały, choć zawodzi okrąg cały.

Civitates

In Hispania urbs una vocat. Vitoria. Nunc Romae, nuper magna taberna fuit. Mart. In cujus vita nitit. salus civitatis. Cic:

Coena

1mo In qua nocte tradebatur. 1. Cor. 11. 23. Fuit institutum in nocte: per virtutem enim hujus sacramenti anima illuminatur. Nox illuminatio mea Psalm. 138. 11. S. Thomas Aquinas hic. [Eucharistia illuminat et docet.]

2do Eucharistiam panem sapientiae vocat. S. Bernardus de natura et dignitate Amoris. cap. 13

3tio Ipse vobis demonstrabit coenaculum grande stratum. Marci 14. 15. Graece, et Syriace, paratum, Hieronymus mundatum. [Praeparatio.]

4to Et arcam testamenti circumtectam ex omni parte auro, in qua urna aurea habens manna. Hebr. 9. 4. figura corporis Christi manna erat, et tam quam speciose et sene enter servabatur in aurea

5to Cum natus esset Jesus in Bethlehem Juda Matth. 2. 1. Bethleem interpretatur domus panis; Juda autem confessio. Fiat igitur, ut nos nunc per confessionem fiamus domus panis spiritualis. Theophylactus in Matth. [Poenitens accede ad Eucharistiam]

6to Curavit languidos. Matth. 14. 14. observa, quod cum daturus esset panes benedictionis discipulis, ut apponerent turbis, sanavit aegrotos, ut sani participes fierent panum benedictionis. Non enim possunt, qui adhuc aegrotant, capere panes benedictionis. Origenes in Matth. 14.

7mo Involuit illud in sindone munda. Matth. 27. 58. ubi Glossa: sindone mundâ involvit Jesum qui mundô corde suscipit. Inde mos Ecclesiis manavit, ut purâ simplicique sindone, seu lineô panno, sacra hostia excipiatur. Quia sicut linum lavari, torqueri, ac siccari debet, ita per aquam lacrymarum corda mundari, per opera poenitentiae torqueri, per fervorem

 humore siccari, debent
charitatis à carnalium desiderandum
ut Christi corpus excipere merean. Boulteman L.1. cap. 4.

Euchari-stiam indignè su-mentes.

8uo Manus non tanget eum (montem) sed lapidibus opprimetur — sive jumentum fuerit, sive homo. Exod. 19. 13. Bestia, quæ montem tetigisset, in quo Deus Moysi loquebatur, lapidibus obrui jubetur. Et non magis lapidandus, qui ad sacram Eucharistiam ferinis moribus accedit. Novarinus Agn. Euchar.

9no Et mortuus est. 1. Paralip. 13. 10. Hic intuendum, quantum delinquit, qui ad corpus Domini indignus accedit; si ille morte mulctatur, qui Arcam Domini corporis figuram minori, quam debuit, veneratione tetigit. Hugo Cardinal. hic.

10mo Fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum. Psalm. 68. 23. De indigna communione accipit hoc S. Thomas opusc. 20. de sacr. Euchar. cap. 6.

11mo Escam dedit timentibus se. Psalm. 110. 5. Non offendentibus, non ad iracundiam provocantibus etc. Mendoza in 1. Reg. 3.

12mo Et Dominus Daniel. 5. 3. injuriam vasorum ultus est contra Balthasarem regem, in quibus sanguis tantum hircorum, et agnorum fundebatur: quâ, quæso pœnâ in eos animadvertet qui calicis sui sanguinem, et corpus, impuro corde susceperint? dies. Eucharistia.

13tio Quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem. Math. 22. 12. Hoc illis specialiter videtur dicere qui ad Christi corporis, et sanguinis sacramentum indignè accedunt. Eusebius Emissenus D. 22. Pentecost.

14to Væ homini illi per quem filius hominis tradetur. Marci 14. 21. Et hodie quoque et in æternum væ illi homini, qui ad mensam Domini malignus accedit. Et ille enim, in exemplum Judæ, filium hominis

tradit, non quidem Judæis peccatoribus, sed tamen peccatis membris videlicet suis, quibus illud inæstimabile Dominici corporis, et sanguinis sacramentum temerare præsumit. V. Beda L. 4. c. 14. in Joan.

15to Manus tradentis mecum est in mensa. Luc. 22. 21. Ita sæpe congueri potest in hoc sacramento Xstus. Et. v. 48. Juda, osculo filium hominis tradis? Gerson. tr. 9. supra Magnificat.

16to Ex vobis unus diabolus est. Joan. 6. 71. Cur Judas ad[h]uc vocas diabolus, non recedentes. Quia gravior indigna quam nulla communio. S. Chrysost. hom. 83. in math. Dico horribile quiddam, atque tremendum: non est ita malum, dæmoniacos intra Ecclesiam esse, sicut istos.

17mo Quicunque manducaverit indigne. 1. Cor. 11. 27. hoc est: eandem pœnam dabit, quod supplicium luent ii, qui Xstum cruci affixerunt: quemadmodum enim ii jugulatores rei sunt sanguinis, ita et hi, qui indigne mysteriis participant. S. Chrysost. orat. de non contemnenda Eucharistia

18vo Christus Dnus nec cum hoc sacramentum promisit Joan. 6. 32. neque cum instituit math. 26. 26. ullas pœnas, aut minas indigne communicantibus decrevit. Ratio facile potest inveniri. Ut significaret hoc sacrilegium adeo atrox, ut nemini deberet in memoriam venire, à nemine tanquam possibile judicari. Quo pacto Solon apud Athenienses, teste M. Tullio pro Amerino, nullam statuit pœnam in parricidas: ut ostenderet, hoc facinus esse adeo infandum ut ne in mentem quidem unquam mortalium venire debuisset. Quod si talis culpa cogitari ut possibilis videri non debeat, quis debitam illi pœnam excogitabit? Certe S. Paulus gravissimas assignat. 1. Cor. 11. 27. Reus erit corporis et sanguinis Domini. Mendoza in 1. Reg. 3.

Eucharistia
Mors malis
vita bonis.

365.

19no Mors malis, vita bonis. Putabam me stare

Genes. 41. 17. Quis non miretur, in iisdem, her-
barum pascuis et in iisdem aquarum fluentis, sagi-
nari boves quasdam, alias emaciari. Mendoza in 1. Reg.

20mo: Nilus Aegyptiis sanguis, Hebraeis pota-
bilis. Exod. 7. 20.

21mo. Armenta Aegyptiorum pereunt, salvis Israe-
litarum. Exod. 9. 4. Idem Mendoza.

22do Manna, quod à malis servabatur multis
vermibus scatebat, bonis nectar erat. Exod. 16.
20.

23tio. Erat manna quasi semen Coriandri ~~et~~
album. Exod. 16. 31. Ea natura Coriandri
est, ut homines sanet, serpentes necet. Plinius
L. 1. 20. c. 20.

24to Panes propositionis dicuntur in Hebraeo:
panes facierum. Exod. 25. 30. quod duas
nimirum facies habuerint, non sine mysterio;
ut Xstus Deus in Eucharistico pane duplicem
habere faciem significetur: unam ama-
bilem, quâ bonos sanet. Psalm. 20. 7.
Laetificabis eum in gaudio cum vultu tuo. Et
Psalm: 66. 2. Illuminet vultum suum
super nos, et misereatur nostri. Alteram
terribilem, quâ malos edit, juxta illud Psalm.
20. 10. Pones eos ut clibanum ignis, in
tempore vultus tui. Et Psalm. 33. 17. Vultus
autem Domini super facientes mala, ut perdat
de terra memoriam eorum. Mendoza cit.

25to Arca Israelitas animabat, Philistaeos occidebat.
1. Reg. 5. 2. Sicut columna nubis excaecabat
Aegyptios, illuminabat Hebraeos. Exod. 14. 20.

26to Caminus Babilonicus, iustis tribuebat refrigeria,
iniustis incendia movebat, Dan. 3. 22.
Sic Xstus aliis est in ruinam, aliis in resurrectionem
Luc. 2. 34.

Philippus Maced: Rex clementiam appellabat gloriae suae theatrum. Tamerlanes Scytharum Imp. ut majorem hosti metum incuteret, triplici tentorio in bellis usus est. 1ma die coloris albi significans nullam injuriam illaturum si sponte se dedant. 2da die rubei coloris, usq. ad sanguinis effusionem. 3tia die atri coloris extremam cunctis perniciem minitabat. Pet. Crinitus l. 2. c. 1. de hon. discip.

Deuteronomij 20. Si quando accesseris ad impugnandam civitatem, offeres ei primum pacem etc. Legati Romanorum ad Athenienses haec dicebant: aut pacem aut bellum eligite, mors et vita in manibus vestris sita est.

Descendi in hortum nucum, ut viderem poma convallium. Cant. 6. Per hortum Ecclesia, in qua sunt nuces, mali egentes baculo. Et poma, boni qui leni manuum contrectatione egent, clementia. Discipulus Elisei admovit baculum et nil profecit. at Eliseus ... Spu oscitando filium Viduae resuscitavit. 4 Reg. 4.

Hercules cum gladio caput hydrae non amputasset imo 7. excrevisset, igne admoto succidit. Sic gladio rigoris nequ., amoris igne perficies.

Si quoties peccant homines, sua fulmina mittat
Jupiter, exiguo tempore inermis erit.

Alphonsus Rex Neapolis quaerentibus, cur erga omnes etiam malos sit lenis: R. Bonos justitia, malos clementia conciliat. Antonius Pius dicebat melius servare unum quam occidere mille. Theodosius Imperator hoc monitum suo filio dedit: Sis pius in primis, nam cum vincamur in omni munere, sola deos aequat clementia nobis.

Periculum est cogitare, quod nefas est patrare.

Colores

Columba

Cometa

[illegible]

577. Comitia. vv

Status quaestionis in quo cardo vertit boni publ.
nempe propositio. Obligat justitia legalis, et pie:
tas in patriam. Magno importantiae oppositio. Sympat:
malignantem partem boni pub:. Per sympatica
affectionem. Per sana Consilia in gravescenti co
raz malo. Alias mole suâ ruet. Quod una manus
aedificat altera destruit. Sicut in angulari lapide.
forti brachio. Exteri Polonorum Comitia Antonomastice
vocant: magnum nihil. obstruere portam omnis
mali. Externi illudunt Comitijs Poloniae in Partu:
riunt montes et nascit ridiculus mus. De obis
quantum vis de opere nihil. semel pro semp. Discon:
dia Consiliorum omnis mali Mater. Liberum veto
nempe volny glos. Protester in fauc. Turbo Fra:
ter. liberum arbitrium. In suo robore. necessa emendare.
Convulsor legum libertatis. Dies magni Consilij. At
vero non grande senatus habet. res vilissima
certamen movet. ad warios curulos wwsp godnego
szukaie prudentissime delectu subiectum, w czym sollici:
tem wwsp erisim utacnia digna legi virtus fruct. Pa fidem
samych wnt pwapyvello. nie prywatnych osob zdanie ale ter
altissime judicio dignus in magoribus non habere viris.
raczyie unanimi consensu in manus tam probatae
virtutis conferre. bonae mentes honora.

1mo Siquis vestrum non tam saepe modo acerbos sentit iracundiae motus, invidiae, luxuriae, aut caeterorum hujusmodi; gratias agat corpori et sanguini Dni: quoniam virtus Sacramenti operatur in eo. S. Bernardus serm. 1. in coena dni — Eucharistia Antidotus contra Vitia

2do Ex hujus sumptione devota, cessant odia, contentiones sopiuntur. S. Laurentius Justinianus in Festo Corporis Xsti

3tio Ab Aquilone pandetur malum super omnes habitatores terrae. Jerem. 1. 14. Sed mandat Deus Moysi: mensa stabit in parte Aquilonis Exod. 26. 35. Apte Eucharistica mensa ad frigidum Aquilonem praeparatur. Sylveira in Matth. 23.

4to Si tetigero tantum vestimentum ejus. Math. 9. 21. Audiant Xstiani, qui quotidie corpus Xsti attingunt, quantam de ipso corpore sumere possunt medicinam; quando mulier totam rapuit de sola Xsti fimbria sanitatem. S. Chrysologus serm. 34.

5to Faciet Dominus exercituum omnibus populis in monte hoc convivium pinguium Isaiae. 25. 6. Si Exercituum Dominus, cur operam dat convivio? quid Marti cum deliciis? An non aptius Dominus exercituum armamentarium faceret? Sane convivium Eucharisticum Armamentarium est, roborans fideles contra Principes Tenebrarum. Salmeron t. 9. tr. 2 dicit hoc convivium instructum a Domino exercituum: quia pro Exercitibus Ecclesiae militantis corroborandis, et contra malignorum Spirituum exercitus confirmandis, instructum est. Priusquam Israelitae manna reficerentur, cum hostibus pugnare non audebant, angeli pro ipsis certabant. — Eucharistia victoriosa confortat

5to Pharao Hebraeos persequi, Angelus Dni ejus currus evertit. Exod. 14. 25. At postquam manna refecti sunt, ipsi audaciores facti, quiescentibus angelis praeliati sunt. Exod. 17. 11. Antequam Panis caelestis consequamur annonam, et carnibus Agni immaculati satiemur, tanquam parvuli sub procuratoribus et actoribus agimus: Ubi autem militiae caelestis sacramenta gustavimus, et Pane vitae refecti sumus, audi, quomodo per Apostolicam tubam excitemur ad praelium. Origenes hom. 6. in Judic. Escobar t. 6. Parab. Christ. L. 5. sect. 3. ob. 5. Sed cur inter epulas pacificas Deus tanquam bellator Dominus Exercituum vocatur? quia ex hac mensa acerrime contra diabolum confligit. Mendoza in 1. Reg. 5. 1. Annot. 16.

6to - Pone me Dne juxta te, et cujusvis manus pugnet contra me. Job. 17. 3. Si sanctus Job modo juxta Deum esset, universum mundum non formidabat, qui toties Deum intra se habet in communione, quam fortitudinem habeat, aequum est. Diez Conc. 1. in Festo Corporis Christi

Euchariſtia amuletus castitatis. 7mo. Quanti mercenarii abundant panibus. Luc. 15. 17. Vel sola recordatio paterni panis eum domum reducit, et a luxuria revocat. Eucharistia vel in umbra solum exterminat luxuriam de Castillo illat. 152.

8vo Caro mea vere est cibus. Joan. 6. 56. mira inter Eucharistiam et castitatem concordia S. August. in Psalm. de carne Mariae carnem accepit, et ipsam carnem nobis manducandam dedit,

Eucharistia recreat, sanctificat, auget gratiam 9no. Mensis hic principium mensium. Exod. 12. 2 Antiqui, cum ad mensam alicuius magni viri ac Principis admitterentur, nasci se dicebant. Hinc illud Statii 4. Sylv. qui

dum mensæ Domitiani fuisset adhibitus, ait: hæc
Qui mihi prima dies, hæc limina vitæ. Verius id
de Eucharistia Pane Vitæ. Gaudentius in Ex. serm.
1. tunc audiunt: mensis hic etc. tunc utique, quando
liberati de Ægypto hoc verum manna comedemus,
et de Petra ipsa Christo bibemus, adhærentes Agni
immaculati vestigijs: Novarinus Agn. Euch.

10mo: Quidquid tetigerit carnes eius sanctificabitur
Levit. 6. 27. idest, aliquo modo sanctum habebitur, ita
ut non possit, nisi certâ præmissâ cerimoniâ
ad usum profanum rursus converti: ubi si vestis
esset, deberet lavari prius. Cornelius hic.

11mo: Panem Angelorum manducavit homo. Psalm.
77. 25. si Panis angelorum est quomodo homini datus?
Hugo Cardinalis in Proverb. 31. talis cibus datus
hominibus, ut fiant Angeli.

12mo Cibus sum grandium; cresce et manduca-
bis me: nec tu me, in te mutabis, sicut cibum
carnis tuæ; sed tu mutaberis in me S. Augustinus
Confess. L. 7. c. 10.

13tio non sepelias me in Ægypto. Genes. 47. 29.
Antiqui Patres morituri ambiebant sepeliri in
Palæstina: Cur? illis terræ finibus beati viri iam
medullitus aggliscebant, quam interioribus oculis
iam videbant pretioso Dominici Corporis Sanguine
purpurari. S. Petrus Damiani serm. de translat.
S. Hilarij q. d. credebant ossa riganda Deifico
Sanguine esse in vitam, et resurrectionem
fovenda. Baeza t. 1. L. 3. cap. 8. §. 29.

Eucharistia beatas ac suaves mortes facit.

14to Est sacramentum vivorum non mortuorum, et
ideo ut vite eam suscipiat, debet ipse habere vitam.
Fernandius hic.

15to In quibus nulla esset macula. Dan. 1. 4.
si Regi Nabuchodonosor assistebant ado-
lescentuli, in quibus non erat macula; multo
magis qui ad Deum accedit, debet esse sine maculâ
S. Chrysostomus in Psalm. 14.

381.
Ad Eucharistiam accedere mundus cum gratia

1.o Cogitavit de altari holocaustorum, qd profanatum erat, qd de eo faceret. 1. Machab. 4. 44. etc. Ipsos etiam lapides altaris, qd à gentibus fuerat profanatum, quando iam nefas erat, in eo hostias adolere, eo quod idolorum sacrificijs pollutum esset, praecepit Judas Machabaeus in loco mundo collocari, donec surgeret propheta, qui consulto deo, quid de his lapidibus faciendum esset, ostenderet. Si deus adeo puritatis amator est, ut altaris sui lapides sacrificio idolorum maculatos, in mundo loco reponi voluit, quantam à nobis puritatem exiget, ut sacratissimum corpus suum suscipiamus. dies Eucharistia

1.mo Involuit illud sindone munda. Matth. 27. 59. ~~[illegible]~~ Ponendus est Christus in sindone munda, et in monumento novo: quia Panis vitae non est recipiendus nisi conscientia munda, et corde sincero. Blesensis Ep. 86.

2.do Si non lavero te. Joan. 13. 8. Germine ad literam: si te non lavero, non habebis partem mecum, id est, si obstinate persistas in inobedientia, non habebis partem mecum, id est, non communicabis mecum in mensa Eucharistica, à sacra synaxi te excludam, non habebo te familiarem, atque mensae sacrae socium etc. Cornelius hic.

3.tio Qui lotus est, non indiget, nisi ut pedes lavet, sed est mundus totus. Joan. 13. 10. qui mundus est totus cur adhuc indiget lavare pedes? quia ad Eucharistiam recipiendam tota munditie adhuc indiget purgatione. Escobar t. 3. colloq. chr. observ. 7. hic. Nota qd prius quam duceret dominus discipulos ad Thabor, non laverit eorum pedes; sed ante institutionem Eucharistiae: quia maior puritas requiritur ad eam accedenti, quam quadam gloriae specie fruenti. Sylveira hic. 9. 26.

Compassio

Concionatore

Concordia

Concordiâ res parvæ crescunt; [2]Concordiâ et pax duo sunt
Regnorum omnium fundamenta, [1]discordiâ res maxi=
mæ dilabuntur. Uno ore omnes consentiunt Cic. Jam pariter coeunt
animorum in foedera dextræ Statius. De fasciculo sciculi
Regis scytarum ab eo filijs non fracto scribit. Plutarchus
Aphel vel apud minuti et imbelles pisciculi conglobant simul,
et sic se contra magnos piscos tuent. Unitis virib.
Animorum armonia. Nos duo concordes anima moviemur
in una Ovid:

Circocepalimantia

Concupiscentia 396.

Confirmatio

Conscientia

Si cor nrm̄ nō reprehenderit nos: fiduciam habemus apud Deum, et quodq petie-
rimus, recipiemus ab eo. 1 Joan. 3.

Conscia mens recti nullo commota pavore. mea mihi
Conscientia pluris est, quam hominum sermo. Cic.
Conscientia mille testes. Quintilianus.
Conscia mens recti famæ mendacia ridet. Ovid.
Conscia mens ut cujq sua ē, ita concipit intra pectora,
esse nil conscire sibi, nulla pallescere culpa. Hora.
ve putat infesto, cum tonat igne poli. ovid. Nocte
dieq suum gestare in pectore testem. Juvenalis. Heu
quantum misero pœnæ mens cōscia donat. Lucanus.
Huic epulæ sordent, quem tecta piacula mordent.
Nocens habuit aliquando latendi fortunam, nunqm
fiduciam. Seneca. Anxia sub tanto pectore
culpa manet. Statius. Lege Dei stabili semper
metus angit iniquos. Palinius. Conscius ipse
sibi de se putat omnia dici. Cato. Conscientia gravi
pondus. Cic. Manet alta mente repostum virg.
Et hæc memori pectore vota tene. mart. Sapiendo
e pœnitendo rei recordatio. Sen. memoria extollendo, sicut
alia omnia augetur. Quir. memoria fundatoris.
Dei memoria. ad perennem memoriam. obfusca-
ta memoria. Vexatio dat intellectum. Tabulæ me-
moriæ. Jesu dulcis memoria. Palmare ingenii
excitatissima memoria.

Consideratio.

4tt. **Consilia Evangelica**

1mo. consilia impiorum dissipat Deus, eaque in ipsorum caput
retorquet, illaque per ipsosmet, quos ad suam [illegible] pertra-
here sunt conati. Qui enim Deo sunt infidi, etiam
hominibus sunt infidi. Quare prudenter Theodoricus
Rex Gothorum, Arrianus licet, cum Diaconum quendam ortho-
doxum diligeret, illeque ut regi magis placeret Arrianus esset
factus, mox eum capite truncari jussit dicens: Si
Deo fidem non servasti, quomodo homini fidem servabis
consuentiae? Ita refert Theodorus Lector in suis Colle-
ctan. L. 2. Ita nutu Dei Balaam sollicitatus
à Balac ad infidelitatem, eidem infidus et adversarius
fuit, atque contra eum, pro hostibus ~~[illegible]~~ ejus Hebraeis
vaticinatus est victorias. Cornelius in Pentateuchum
Mosis in cap. 23. Numerorum fol. 893.
2do In Benedicto à S. Gregorio Didacus Nisenus concione domi-
nicali fol. 139. machiavelismus. per totam concionem impugnat
et consilia mala ac quaestiones [illegible]
3tio Reges Abimelech tam vehementer sunt sollicitati ut somnio
tantoque horrore illi visio attulit, ut facere exsurgeret: statim
de nocte consurgens vocavit omnes servos suos, et locutus est
omnia verba haec in auribus eorum, timueruntque omnes viri
valde. Genes. 20. 8. statim omnes nullo [illegible]
somnii nos majoris momenti [illegible] somnia [illegible] periculi,
et negligimus consilia. Didacus Nisenus in vita Abrahae
fol. 153.
4to Querebatur Propheta Regius de hostibus suis qui
illum insidiabantur dicentes: Dixerunt inimici mei mihi, et
qui custodiebant animam meam consilium fecerunt in unum
dicentes: Deus dereliquit eum, persequimini, et compre-
hendite eum, quia non est qui eripiat. Psalm. 70. 10. 11.
S. Bruno ait hanc esse querimoniam, quam Propheta
ex nomine Christi Patri illius aeterno dederit. Quid e gravis-
simum in hac querimonia? quod est quod iniquissime Christus ablo-
[illegible] suis acceperit? quod indignissime [illegible]
an quod hostes suorum afflictiones sustinuit? an quod illi
sanguinem ejus sitiebant? Haec omnia cum dolore reci-
piebat. Sed magis affligebat Christum, quod consilium fecerint
inimici. Pejus est enim de malo agere per
consilium, quam temerarie. S. Bruno apud
Didacum Nisenum in vita Abrahae fol. 153. Qui
ex occasione, subreptione, passione, ignorantia e
peccant, habent aliquam culpae excusationem, secus scientes

Consiliarius.

1mo. Quales debent esse Principum consiliarij, ex Apocalypseos S. Joannis disce capite 4. v. 4. etc. primo: Assistent jugiter Principi, semper ei ad manum sint. secundo: Senes sint experientia et prudentia polleant. Tertio: circumamicti candore et sinceritate. Quarto: coronas habeant in capite, præditi animo regali et libertate suggerendi pronuntiandique quod verum est, et quid censuerint. Quinto: provideant ante thronum suum: judicium subdant Principi secus statuenti. 6to: Rigido silentio et secreto relinquant librum arcanorum consignatum. Tirinus in Apocal. c. 4. v. 4. Pineda in Job. 29. vers. 9. num. 3.

2do. S. Bernardus L. 4. de consideratione c. 4. postquam ad Eugenium Papam de varijs rebus instruxisset et salutaribus consilijs ad felicem sedis Apostolicæ gubernationem facientibus instruxisset, hoc illi scribebat: Veniamus ad collaterales et coadjutores tuos. Hi seduli tibi, hi intimi sunt; si mali, eo quo plus tibi. Hi sunt qui Apostolici pectoris claves sunt. Quare si sibi sunt sinceri, syncere excoecati passionibus omnis illorum integritas in tuam utilitatem redundat. Verum si mali, et propriorum commodorum amantes et cupidi, et quæstum suum tantum et spem habent, in tuum caput, exitiumque improbitas eorum erumpet. Addit vero mellifluus Abbas: nec te dixeris sanum, dolente latera, hoc est, nec dixeris bonum innitentem malis. Hic jam habemus ex S. Abbate dolorem laterum ex quo sæpe habere Principes solent esse malos consiliarios. Auctus hic dolor laterum eamque partem afficit in qua cor magis urgit,

Vide Lerator. Titulo

juxta quod vomica nascitur, quæ saniem suam in ... natam evomens cor inficit et conficit homines. Hunc morbum in moralibus et civilibus sapiunt omnes superiores trahuntque a malis consiliarijs quos a latere ~~et ...~~ aut velut pro lateribus habent etc. Hoc morbo occiderunt ~~...~~ regna, imperia, monarchiæ, et malis consiliarijs occubuit omnis etc. Didacus Hispanus in Vita Abulensis fol. 154. vide plura in Mss.

Constantia

Consvetudo

Qui n' assvescit virtti, dum juvenescit, à vitijs nescit discedere, dum senescit. S. Maximus serm: de Baptista.

421. Contritio de peccatis

Conversio ad meliora

Convivia vide infra panis, et corpus vivat.

Imo Mos erat antiquis in convivijs capita convivarum
oleo, seu unguento pretioso ungere in signum amoris, et
Laetitiae. oleo caput meum non unxisti. Lucae. 7. 46
de Ponte in Cant. 1. Exhortat. 8. §. 1.
2do Jak pijany trzy masie płot. vide Pijaństwo. ostry koniec. Podczaszy,
Trzy: Chmielnicki, czara, czary, kotaycie, nosteoria, załtawicie piramidy.
Copia ciborum sublimitas animi impeditur Seneca Fercula
fer tecum si possis sumere mecum. Quid dentem dente
juvabit rodere. Carne opus est, si satur esse velis. Mart. Ambro-
sias ornent munera rara dapes id verte uniaje solanium
Servata valent, moderata durant. Homini cibus utilissimus
simplex. Plinius Tantum cibi et potionis adhibendum, ut refi-
ciant vires, non opprimant. Cic: de Sen: Butyrum mane aurum,
meridie argentum, vespere plumbum. Bitonus in Schol. agror.

Cor

Ex intimis penetralibus cordis. Cor primum vivens ultimum moriens.

Corona

Corona 1ma Triumphalis quondam ex lauro, postea ex auro Ducem ac Imperatorem de hostibus triumphantem decorabat. 2da Muralis debita illi qui primus murum ascendisset ut Alexander. 3tia Navalis debita qui primus mare ascendit, inque portum potitur. 4ta obsidionalis qui urbem obsidione hostili liberabat. 5ta Civica quam Civis Civi a quo servatus est dabat. juxta Claudianum mos erat in veterum castris, ut tyria quercus velaret, valido fuso qui viribus hoste, casuro morti potuit subducere Civem. Fratres mei charissimi et desideratissimi gaudium meum et corona mea ps. 17 v. 30. Et ad plus non potest nocere diabolus persecutor justo, nisi quod fabricavit ei coronam aeternam. Guilielmus Paraldus. Potest inmundus ille tentator seduire d'hoc erit serviens, poterit urere tundere, dissecare, d'hoc erit coronas fabricare.
Coronae aliae saeculi hujus sibi 1ma florea vel rosea Lasciviae, coronemus nos rosis 2da ex aurichalco avaritiae 3tia frondea superbiae a diabolo. Vide coronae superbiae eisdem in aeterno Isaia 28
Henricus III gentilitia tessera linit 2 coronas Poloniae et Galliae 3tiam e caelo augusto hor sup eminebat cum lem. manet ultima caelo. Qui dedit ante duas unam abstulit aliam nutat Tertiam tensoris ne facienda manu.
Corona gloriae reposita. Mittebant coronas suas ante tronum. Corona Stellarum 12. natus ad coronam. Corona de lapide precioso. Coronam contemne In corona sanctorum homo coronabitur. Peregrinatio ante coronationem ad Lauretam. Filius Corona Patris. Finis coronat opus. a Corona capita laborat. Coronare tempora. Capax Coronae caput. Custos Coronarum minor Polonia. S. Stephanus Corona. Corona cingit. operis corona.

Corpus.

Pożytkach rozebr. sadzona. Żywe mięso. Lepianka mięsopust.
Świat w ciele. Boże Ciało. karnalista. Jatki. Ciała organizacya.

Correctio

[illegible]
[illegible]

Correctio.

Feliciter sapit qui alieno periculo sapit. Acutius aliena cernunt. Aliena quaerendo, sua amisit Kojatowicz.

Correptio

449 Cras sive Futurum.

Ad Logicam pergo, quæ mortis non timet ergo,
Lingue coax ranis, cras corvis, vanaq vanis.
Quidem religionem invadens schola inscripsit hoc
et certam præsens vix habet hora fidem Dm
Qui non est hodie, cras minus aptus erit. Ovid:

Et tu parebit signum Filij hominis in caelo. Sed Cornel. a Lap. signum Filij hominis e Crux: hoc in e signum q. ipsa e vexillum Xti. et causa victoriae fidelibus infidelium vero et impijs damnationis et tormentorum. cum S. Chrys. Hieronym. Hilario Beda. Theophilact. Euthimio etc. S. Aug. Xtus domuit orbem non ferro d'ligno.
S. Ambrosij. l. 10 in Luca 23. Crucem vocat Currum triumphatoris et triumphale patibulum. Ligna Crucis palma, Cedrus, cupressus, oliva — Lignum Crucis
S. Cyprianus: ascendisti Dne palmam q. illud Crucis tuae lignum portendebat triumphum de diabolo, de principatibus et potestatibus et nequitijs spiritibus victoriam. ind. Cornel.
Crucis adversus daemones triumphus. Crux dei victor diaboli. S. Chrysost. in Matth. c. 27.
Immortale vexillum ponemus in frontibus nostris, quod cum videbunt daemones tremiscunt. Bzov. hom. 8.
Asinus S. Reguli Eppi Sylvanectensis cum sessor eius S. daemonem eiecisset ex energumeno, ob spectantibus daemonis in asinum recta ferebatur at mulus subito, (sancti utique meritis) pede crucis signum figuravit in terra et quasi Dominum adiutorem invocaret erecto capite in caelum videre caepit. Vincent. in Specul.
exemplum nos deteriores asinis qui quod ille signum honestissimus Cruces adeo invisas.
Est enim Crux in Ecclesia militante regium vexillum, sanguine imperatoris intinctum. decoque terror gentium et daemonum, dolor ruina, haereticorum confusio, gloria fidelium et Angelis S. Hieronym. in c. 9 Ezechiel.

Ao 1217. sub Honorio 3. Ottone 4. an. Petro Caesare orientali. Gdy się z Wiatkimi chrześciańskie chorągwie ruszyli za Krzyżem świętym który przed woy- skiem był niesiony od Patryarchy Ierozolimskiego z Biskupy, nieprzy- iacielom wnet serce upadło y wielka część ich legli, gdzie za gęstą Tebor wod Saracenow poległo etc. Ao 1594 Clementis 8vi 3. Rudolphi 2o Soltan Amurat gdy wojsko Turckie wiodł zebrane na Chrześciany, powstał wicher wielki, z którym krzyże z nieba na Tureckie szaty spadały, w krótce też wielką klęskę od Rudolpha odebrał, znacznie rażony od wojsk Chrześciańskich.
Ao 1101 Paschalis 2di 2. Henrici 4ti 18 Balduinus Rex Ierosolimorum glo- riosam retulit victoriam, Ligno portato in exercitu ligni Crucis reliquia a B. — Skarga 2.
p. Abbatem Gerardum magna victoria Xtianis obtigit.
Ao 746 Zachariae 5 Constantini Copronimi 6. Cruces ceciderunt in Carogrodzie na sukniach apparuerunt pięknie modre, quae notati me- niekonim
Porca e urbs primaria exigui regni in ora Malabarica, eius Regi bellum inciderat cum Vicinis aliquot Regulis, cui armis et pote imparem videns, ex quodam Sacerdote nomine Iacobo Porca oriundo, erudito in Seminario Societatis Vaypicotano, quid vera ne sint quae audierat de quodam Lusitanorum vexillo, quod in eo vis explicatis in acie hostes sternendi exanimes et fugandi, Cui (sentiens quid vellet Rex) Sacerdos Crucem ostentans consentit respondens illi crucis vexillum ei ... Dei. Cui Rex retulit ... usurpatum simile ...

457.

cui Sac. bene ad eā jussit pōe eiū idē Crucē qd Montino modo falsis nu-
minibus ejuratis, sancte coleret. Rex imo nil erat quod. Mox Crucis
Esphoro primo effectis vexillis misceri jubet, multa in locis disposuit ubi
hostis imi petus timebat. In crastinum fere obviati Porcani hostibus, ob
jecta Cruce in vexillis exercitu fugati. Tertio die resumptis āis insurgentis
Christiano ed. fugati etiamq. hostes Quo miraculo Rex permotus cū Merti
cum Crucis magnitudine ultra Christi mysterium redit. et inquit
cū Oi Laertis fuit et Pectori Juvencus Pte v. lib 28 n. 26.

Cruces humanae.

Sine crux sine Lux. Huc omnes ad me quotquot peccastis adeste, vulneribus curo vulnera vestra meis. Crux in fronte ore, corde. Crux Praesulea ad pectus. Crux et rota sit benedictio tota. Signa te, signa, temere me tangis et angis, Roma tibi subito motibus ibit amor. Isti versus dicunt Cancrini. Hac manu nota, sit absolutio tota.

Cura Animorum

In curas animus deducit omnes vires. Nil ē, quod ñ expugnet pertinax opera, et intentata ac diligens cura. Sen.

Cura Animorum 460

In curas animus deducit omnes vires Nil ē, quod ñ expugnet pertinax opera, et intentata diligens cura Sen:

Curiositas.

1mo: Deus credi se voluit, non examinari. periculosa est disputatio de Trinitate: lutum et vas figuli de creatore disputat, quod nec angeli in coelo scire possunt, quid enim agunt: quis est iste Rex gloriae? Et apud Isaiam: Quis est iste qui ascendit de Edom. Vis scire naturam Dei: hoc scito, quod nescias: sed scias hoc ipsum, quod nescias, plus caeteris scies: gentilis homo videt lapidem, et Deum putat: Philosophi vident coelum, et Deum putant: in eo quod se scire dicunt, nesciunt. In die judicij non damnor, quia dico: nescivi naturam Creatoris mei. S. Augustinus Serm. de Trinitate.

2do Res animos incognita turbat Virg. Curiositas primus gradus ad infernum. Quidam interrogatus: quid Deus ante creationem mundi faceret respondit: Curiosis infernum parabat.

467. Damnati in Inferno

Desideria.

Tantis mens æstuat anxia votis. Hugo piorum desiderior. l. 1

Deus

Bog nierychło ale dobrze skarze. Dotąd dzban wodę nosi, aż się urwie.
Szczęśliw Bog długą ręką, cisli iedną karze. U Pa Boga nic niemasz nie-
podobnego. Pan Bog dobrze radzi o swoiey czeladzi. Pan zastępow.
Pan Panuiących. Bożyszcza. Bożęta niebożęta. nasz Bog nie ubogi.
lepszy Bog, niż nikuto. Ni do Boga, ni do ludzi. bez bożey dla
Boga. bez boga to robi. Bogusław. Z Panem Bogiem. Obeyrzyi
rarogo, rozumieli że Boga. Bogom kadzidło smarzy Bałwo=
chwalstwo. Bożnica. y Panu Bogu nie trzeba się naprzykrzać.
Lux altissima fati, occultum nil ēē sinit. Acta Deos
nunqm mortalia fallunt; Nostram sedula spectant
semel astra tragoediam. hoc ea in Regum Comoeda,
qbq utimur, lucem, quâ fruimur, spiritum, quem
ducimus, â DEO nobis dari, atq impertiri videmus Cas:
Sequit superbos ultor â tergo Deus. Seneca.
Et toto Deus narrat orbem. Partitor orbis,
Conditorq Poli. homo proponit ede Deus interest animis
nostris, et Cogitationibus medijs intervenit Seneca
Sicut aquila provocans pullos suos ad volandum
expandit alas suas. Dominus solus Dux ejus fuit.

483.

Dies

Excidat illa dies aevo, nec postera credant Saecula.

Non omnia possumus omnes virg. Sumé difficultatis ē.
Nil ē serio volenti difficile: multum potē q dt, sed plus pt,
qui vult seriò. ubi adest voluntas, evanescit difficultas!
Velis et audebis; imò velis et poteris. velle solum oportet,

Dignitates

Discipuli

Discordia

Quid qd complexa una gremio servavit, perdit id
sentium discordia. In Regum. Regna p concordiam
nunt in hostem, p discordiam corruunt ad hostem.
Lis minimis verbis interdum maxima crescit Cato
Contra verbosos, noli Contendere verbis. Cato. non bene
Conveniunt, nec in una sede morantur, maiestas et
amor. Ovid. Quilibet sibi Lex, quilibet lex Cromanus.
Int utrumq fremunt morani murmure venti, nescit
cui Dno parcat unda maris Ovid

Discretio

Divites

Credo ditior etiam. Possideat Libicas messes, Hermumque Tagumque; Hispano semper Tagus impleat auro. Martial. Prima peregrinos obscena pecunia mores Intulerunt et turpi fregerunt saecula luxu Divitiae molles. Juven. Difficile est eum virtutem revereri, qui semper secunda fortuna sit usus. Cic. rebus mores cessere secundis. Lucanus. In quamcunque domum advertes lumina partem, mirentur spectantque opes. Ovid. Digne Midae, Croesique bonis et Persidis gaza. Statius. Res bene collectae non sunt in fine senectae.

Dolor vide tristitia, lachrymae. &c

Non puduit ruptis exululare comis Ovid. Contumax natura ē, n̄ p̄t vinci; suum poscit Sen. Tasto desunt sua v̄ba dolori virg. Dificile ē tacere cum doleas Cic. Strangulat inclusus dolor, et lachrymas cernes in singulas v̄ba cadentes. Succubuit justo mens ægra dolori Lucanus.

Divitiæ

Częściey niecnota przy złocie wygrawa, częściey swego dokaże, częściey triumfuie, niż poczciwość uboga, niż odarta cnota. Satyr. kto ma złoto, ma w ręku prawa, ma urzędy. ten gładki, ten wymowny, ten ma przodek wszędy. Koch: obraz Bogactwo iedzie sobie na wozie wysowy złokim, Córka iey pycha, siedzi przed nią z bystrym okiem. Fortel woźnica, chytrość y drapiestwo konie, A lichwa Pani stara z workami na łonie: Prożne wesele, idzie wszeteczność y zdrada przy wozie, y obłudnych roskoszy gromada. Koch w drobnym pierzu. Dla Boga co tu mieć na pieczy: na słabey nici wiszą wszystkie ludzkie rzeczy. Koch. ze frasz. Dobre mienie, pełty, kamienie: wszędzie wbród wszytkiego, bez liczby y miary, nie mogły kłaty obiąć, iakie były dary. 2. kto ma wiele temu więcey daią, a kto nie ma resztę odbieraią. nie z łada fortunką. Gotowemi we złocie liczy miliony. Łaino o Sekundanty, ma swoie Sequito, złotem rzuci, a sto ż zastawia sowite. Argenida part. cz. Iesli wiecznie nie mądry, niech będzie cnotliwy, y mądry Pan, iak Lampa, zgaśnie bez oliwy. Ibid. cz. 10

Docere, Doctrina, Doctor

509. Prudentia

Longa dies molli saxa peredit aquā.
Gatta cavat lapidem, ñ vi, sed sæpè cadendo
Sic homo fit doctus, ñ ter sed sæpè legendo.

Docere, doctrina, Doctor.

Dolor.

ani tam, ani tam. Srzody wdradliwe fortuny szkopoty rzadko kto trafi do szczęścia insuły. ciasne w przodku szkluby ktomu ciasno ustąpi.

Dominus.

Optimas hic. v. hi optimates. Dynasta. Herus. Dij Penates. Dominus super omnia. Dominus vobiscum. Omnis spiritus laudat Dominum. Dispone Domui tuae moriens.

Dominica Passionis

Domus

Hic auguste -- quo etiã sidera pulsat, par domus ẽ cælo, sed minor ẽ Domino. Marti non minor orbe domus. In Domo Patris mei mansiones multæ. Faciamus tria Tabernacula. In Domum Dñi ibimus. Omne decus Lethiel continet una Domus. Domus mea, Domus orationis. Felix, simplexq' domus, fraudumq' malorum inscia, et hospitibus Superis dignissima Sedes.

Dulcedo.

Sub dulci melle venena latent.

Ebrietas

Facundi Calices quem n̄ fecere disertum. Dubijs stantq́ labantq́ pedes. Ovid. Gaudebitq́ mero, mergetq́ in pocula mentem Plinius. Ebibe, fac versus, jam bibo versus erit. Ebibe totum si vis agnoscere potum. Atq́ etiam Sparta mos ē laudabilis ille, ut bibat arbitrio pocula quisq́ suo.

Ecclesia

Alaricus Gothorum Rex Barbarus extra suam religionis cultum crudelitus Urbem Romanam ingressus antequam
depopulaer urbis militibus permitteret, edicere jussit, corpora bonaq; eorum q in Aplorum templa se
recepissent salva fore S. Fulgentius lib. 2. Quod modemi catholici Milites?
Mulieres in vestibulis commoratae: scalis antiquis ad templa n admittebantur quasi indignae Seneca declam. 2.
Eadem contumeliose calcibus portas templi impetentes, pedibus ipsae. foribus mansere affixi ut avelli
n potuerint nisi precibus S. Remigii cui se sacrilegi commendarunt. Baronius anno 480 — debius gesta fol. 566. col.
Hungari altare ipsius lapideum in Eccl. S. Basoli demolire conati impedita manu illos lapi
di suis ita aculo affixit q nulla ratione retrahere potuerit Idem anno 927
Gaufredus ex Eccl. S. Remondi fecit fortalitium, cuius lapides sanguine sudarunt. Abr. Bravis
Theodorici Regis milites Gothorum q templum spoliassent S. Juliani in civitate avernensis
a daemonibus obsessi et universi. ac propria membra dentibus suis laceraverunt Idem
Ibi plus pecco ubi peta mea emendare debeo. Bernard. in moral. t. c8.
Cervi pullus ita insi mabat et nullus doloribus remedium sperare posse nisi mortem q in telli
gens Mater in cubabilis plorabat q ad vertens pullus ait: desine flere et potius clama ad Deum
q ne. cui Mater respondit: Tu tibi dicis forte gratium putas eum, nullus sit ecclesias eius sacra
n rapuerus! appl. vis precari et nulla Eccl. cui n rapuisti necrata bona. etc. Aesopus.
Dilectus meus in domo mea fecit scelera multa. Idem. et.

Electio

541. Eleemosyna

Ouvln. fol. 152 num. 85.

Nullum majus erit lucrum, quam pascere egenos: Foenore nam grandi centupla dona feres. Detenta (?) in Africa situata testatur Plinius lib. 18 c. 18 in Byzacio Africae campo ex uno modio 150 modios reddunt agricolis. messis eleemosinarum copiosior in caelo, vita in manu pauper. Unde S. Orentius apud Didacum Baeza de alt. tit. 3. l. 7 t. 18 § eo canit

Sere tamen potius contempta hic munera mundi
Mitte securus, quae duplicent opes,
Nam servata nimis, quamvis bona, non tua jam sunt.
Sed tibi si serves, [illegible] ut tua sint.

549.

Eloquentia

Roma triumphantes meminerit dixisse Quirites. Facundia vocib9 aures fulminat, illa animos et aspera corda triumphat. namq illi dulci labra nectare musa rigavit. Ille regit dictis animos et pectora mulcet. In ore Platonis Pindari apes mellificarunt. Sirenes. auri b9 propinare mella

Infuła, Pektorał, Fiolet, Primicye, złotowy ściskai, kadzidło.

veloci penna, sive præsentibus deferre, sive communicar.

559 Errores varij

Nie zmylę choćiaż y nie myśląc wiele, rzekł ci kto się pyta ten nie błądzi; koń na czterech nogach, iednak często się potyka. a człowiekowi nie dziw, y ślepy, gdy ciska nawiasem, cały dzień nie znaiąc dziwa że w cel trafi czasem lex male intellectis fit haeresis. Errant qui putant Quam, Regulae, diligent erros Mart. Non enim omnis error stultitia dicenda ē Cic: Si alios, ni te quoque decipit error Mart. Litera docet, litera nocet. Errando discimus. Si fuit errandum, Causas ht error honestas.

Euagatio mentis

[illegible]

[illegible] terminus ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Eucharistia [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] Dicendi [illegible] de signo [illegible]
[illegible] Eucharistiam intelligi[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in hoc pane [illegible]
[illegible]

510 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Eucharistia

1mo Respexit Dominus ad Abel, et ad munera ejus. Genes. 4. 4. Ideo placuerunt Deo munera Abel, quia ipse placuit. Rupertus L. 4. c. 4. in Genesim. Sacrificium Abel ait, esse figuram Eucharistiæ. Cornelius hic.

2do. Qui manducat meam carnem... habet vitam æternam. Joan. 6. 55. Patres in Concilio Nicæno vocârunt Eucharistiam Symbolum Resurrectionis. Multus est in hoc argumento S. Irenæus L. 4. c. 84. probans, futuram corpoream resurrectionem vel ex eo, qd corpora nostra hic excipiant carnem vivificantem. Petrus Droutteman de amore divino L. 4. c. 4. — Eucharistia vocatur vita et vivificat

3tio. Vincenti dabo edere de Ligno vitæ. Apocal. 2. 7. Per lignum vitæ Eucharistiam intelligunt S. Paschasius L. de corpor. et sanguin. Dom. c. 9. S. Chrysostomus hom. de pænitentia, Rupertus, Bonaventura. Sylveira hic q. 23.

4to. Quia homo per gustum mortem incurrit, per gustum quoque vitam acquirit: quatenus unde mors oriebatur, inde vita resurgeret. Dictum est quippe de illo: quocunque die comederis, morte morieris. Dicitur autem de isto: si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum. Innocentius 3tius L. 4. de Sacr. Altaris.

5to. Homo cecidit à Vita beata per cibum corporalem à Deo vetitum, et ab homine usurpatum diabolo suggerente; et ideo conveniens extitit, ut similia similibus, et contraria contrarijs curarentur: quod scilicet homo rediret ad vitam, à qua ceciderat per cibum similiter corporalem à Deo præstitum et ab homine sumptum, ipso Dei filio ministrante et impleante. S. Thomas Aquinas opusc. 20. de Sacr. Euchar. cap. 6.

571.

6to Veteres Xstiani Eucharistiam, quasi proprio uocabulo, vitam appellabant: quibus proinde idem erat ire ad Vitam, adorare Vitam, atque ire ad Eucharistiam, adorare Eucharistiam, suscipere Eucharistiam, teste Baronio tom. Xmo.

7mo. In Eucharistia realis praesentia Xpi Dni

Melchisedech -- proferens panem, et uinum. Genes. 14. 18. si non esset in hoc sacramento, nisi figura corporis Xpi, in pane, et figura sanguinis in vino, tunc non differret sacrificium Xpi à sacrificio Melchisedech sacerdotis, qui offerebat panem, et vinum, quod significat corpus et sanguinem. Ideò secundum hoc non mutasset sacrificium Agni Paschalis in rem aliquam, sed solùm figuram in figuram, magis claram in magis obscuram: melius enim significat Agnus Xpum, quàm panis et vinum. Item, cur dicit Paulus 1. Corinth. 11. 27. qui indignè manducat. Comedere enim huiusmodi figuram indignè, non videtur dignum tanta poena. Item, si intelligeret sola figura, quomodo Apostoli reputassent ipsum sermonem durum Joan. 6. 61. non enim comedere figuram corporis Xpi, esset supra usum solitum. Similiter ibidem Litigabant Judaei etc. v. 53. S. Humbertus serm. 44. In solemni Communione

8uo. Siquis manducaverit ex hoc pane etc. Joan 6. 52. Theophilactus: non dixit panis, quem ego dabo, figura est carnis, sed caro mea est. Si in Eucharistia est juxta Calvinum, nudus panis non corpus Xpi: ergo perperàm Xpus praefert Eucharistiam ipsi manna: ut pote quod erat sapidius, et sublimius, pane. Et ita intellexerunt Christum Capharnaitae et discipuli Xpi: scilicet, quod vellet vere

et propriè carnem suam manducari. etsi modum manducandi sacramentaliter sub speciebus Panis, et vini, ignorarent: nec eum, etsi Xpus explicuisset hoc tempore capere potuissent. Et tamen eos, licet graviter offenderent, non correxit Xstus; cum hanc eorum offensam, et apostasiam, unico verbo impedire potuisset, et debuisset, dicendo, se loqui mysticè, scilicet, quod manducare carnem suam non sit aliud, quàm credere, se esse incarnatum, et passum, pro salute hominum. Cum ergo hoc non fecerit, certum est, ipsum loqui de manducatione carnis suæ reali, et sacramentali, in Eucharistia. Cornelius hic.

9no. *Hæc in figura facta sunt.* 1. Cor. 10. 6. Res figurata suâ figurâ nobilior est, sicut corpus suâ umbrâ, ac homo suâ imagine. Ergo sacramenta novæ Legis, et præsertim Eucharistia, quasi res figurata, nobilior esse debet sacramentis ~~novæ~~ Legis veteris, ipsoque mannâ figurâ Eucharistiæ. Christus disertè corpus suum in Eucharistia præfert ipsi manna. Joan. 6. Idem.

10mo. *Nonne communicatio Xsti sanguinis est?* 1. Corinth. 10. 16. Ergo non typus sanguinis, ut vult Calvinus; sed ipsissimus Xsti sanguis est, et nobis communicatur in calice Eucharistiæ. Si dicam, do tibi aureum, verum, non fictum, intelligis. Si te invitarem ad epulum cervi, vel leporis, et imaginem cervi apponerem; nonne ridiculus essem et impostor? Idem hic.

11mo. *Hoc est corpus meum.* 1. Cor. 11. 24. Omnes Evangelistæ, et Paulus, corpus hoc explicant, cum addunt, *quod pro vobis datur, tradetur.* Atqui non figura corporis, sed verum Xsti corpus pro nobis datum, et traditum est: ergo. Nota etiam: Christus genimen vitis vocavit, non id, quod erat in calice Eucharistico, sed quod in calice Agni Paschalis. Idem hic.

573.

x2mo: Cum Christus ipse sic affirmet, atq; dicat de Pane: hoc est corpus meum; quis deinceps audeat dubitare? Atq; eodem quoq; affirmante, et dicente: hic est sanguis meus; quis dubitet, et dicat, non esse illius sanguinem? Aquam mutavit aliquando in vinum, quod est sanguini propinquum, solâ voluntate; et non erit dignus, quod vinum in sangvinem transmutasset. Sanct. Cyrillus Hierosol. mystag. Catech. 4.

x3tiô. Vere tu es Deus absconditus. Isaia 45. 15. Alij vertunt: Deus absconsionum, quia non unam tantum rem in Eucharistia abscondit, sed plures: scilicet personam suam, opus, et modum. In his quoq; tria discimus; in nobis virtuose abscondi nostram personam, opera nostra, et bonorum operum intentionem. Didacg Nissenus serm. in die Cinerum.

In Eucharistia velatus Xstus.

x4to. Abominabile esset, carnem humanâ visibiliter comedere, et sanguinem bibere. Sed, sicut medicus coopérit pillulam hostiâ, ne personis delicatis sit fastidiosa; ita Xstus medicus noster, cujus caro est pillula salutis nostræ, cooperit ne videatur. S. Vincentius Fererius serm. 1. Festo Corp. Xsti

x5to. Quærit Albertus magnus de sacr. alt. s. 7. quare datur velatum corpus Dominicum? Responsio: prima ratio, indignitas pravorum, secunda, fides bonorum. Ut qui indigne sumunt, minus ex illo sumant exitium; et qui digne communicant, cum fœnore gratiæ amplioris id faciant. Secretum se utriusq; permittit etc. Didacg Nissenus sabbat. post Ciner. §. 1.

x6to Nondum venit hora mea. Joan. 2. 4. Sciens Jesus, quia venit hora ejus. Joan. 13. 1. Tempus suum vocat, in quo eximiam charitatem ostentat; esse cibum, et convivam habet hominum prodelicijs. De Arones in Isai. 3. discursu 5.

17mo Hoc sacramentum est memoriale suæ dilectionis: quia dilexit nos et lavit nos in sanguine suo à peccatis nostris. Apocal. 1. 5. Solet utique homo, cum est in magno amoris fervore, ex vehementia amoris facere magna. In illo fervoris excessu, quando paratus erat pro nobis in mortem tradere vitam suam, ab excessu amoris majus opus agere coactus est, quàm unquam operatus fuit ab origine mundi; dare nobis corpus in cibum, et sanguinem suum in potum. Ideo in persona Christi ad Dominum Propheta ait: Zelus domûs tuæ comedit me. Psalm. 68. 10. idest, immensus animarum zelus, et zelans amor, me comestibilem fecit. S. Bernardinus Senensis S. 54.

Amor à Xsto exhibetur in Eucharistia

18uo: Coques ex ea duodecim panes. Levit 24. 5. Figura sunt Eucharistiæ, ut docent Hieronymus, Cyrillus Hieros. Damascenus, Hesichius, Rupertus. Sunt autem et figura Apostolorum, participatione sacramenti ita Deo uniti, et conformati, ut et ipsi panes dicerentur. S. Cyrillus Alex. in Caten. Græc. ad Luc. 6. 20. panis siquidem de cœlo descendens, et vitam dans mundo quisnam alius sit? præter omnium Salvatorem Xstum. Ad imitationem autem ipsius panes appellati sunt beati discipuli, consortes facti panis nutrientis nos in vitam æternam. Sylveira in Joan. 6. q. 41.

Eucharistia unit nos Xsto Domino.

19no Non sufficit ipsi, hominem fieri, flagellis iterum cædi; sed nos secum in unam, ut ita dicam, massam reducit. Neque id fide solum, sed reipsa, nos corpus suum efficit. Multæ matres post partum aliis nutricibus infantes dederunt; quod ipse facere noluit, sed proprio corpore nos alit, et sibi conjungit, atque conglutinat. S. Chrysostomus hom. 83. in Math. 26.

20mo Memoriam fecit mirabilium suorum. Psalm. 110. 4. In præparatione, et dispositione et ordinatione istius benedicti Panis, scilicet Sacramenti Eucharistiæ,

575. Deus tot, et tanta mirabilia inclusit; q̃d in ipso videtur quasi omnium mirabilium, quæ ab initio mundi fecit, memoriam renouâsse. S. Thomas Aquinas opusc. 20. de Eucharist. c. 1.

21mo Omnia dedit ei Pater in manus. math. 35. ut nobis communicaret: de plenitudine ejus accepimus omnes. Dona dei non sistunt in uno, sed ad plures derivant. Nota: manus dicit in plurali, non manum, vel digitos: declarans ~~magnitudinem~~ magnificentissimam suam in Eucharistia liberalitatem. Syluira hic q. 13.

22do Cœnaculum magnum stratum. Lucæ. 22. 12. Mirabile est Dominum Jesum in stabulo voluisse nasci, et in præsepio reclinari, et in monte caluariæ, loco scilicet infimo, in cruce mori, et in angusto sepulchro sepeliri; ac demum, dum vixit, dicebat: Vulpes foueas habent etc. math. 22. 12. Cœnam verò magnam Eucharistiæ in cœnaculo grandi strato apparare. In quo singularem magnificentiam, qua erga homines utebatur, voluit ostendere. Diez Dom. 2. Pentecost. conc. 2da.

23tio Caro mea verè est cibus. Joan. 6. 56. Cur non meminit quoque animæ, et diuinitatis suæ? in hoc sacramento, ut docet Concilium Tridentinum sess. 13. cap. 3. sub specie panis continetur corpus Christi ex ui verborum; sanguis verò, anima, et diuinitas ac tota Trinitas, per concomitantiam. Solum de corpore, et sanguine, facit mentionem tanquam magnificus Princeps in suis donis; in quibus minora solet publicare, majora tacere. Syluira hic q. 27.

24to Dominus Jesus, in quâ nocte tradebatur accepit panem. 1. Cor. 11. 23. Paulus qui millies Jesum nominat, contentus hoc sacrum nomen exprimere sine alio titulô, ubi verò ad cœleste conuiuium accedit, statim ait, Dominus Jesus. Cur modò potius dicit Dominus Jesus? Sic regius apparet in conuiuio, ut

nequeat sine horore compellari. Baeza t. 3. l. 14. c. 10. §. 25. 576.

25to. Hic est ultimus, et supremus gradus largitatis divinæ. Nam primus est, quo largitur sua: omnia subiecisti sub pedibus ejus: Secundus gradus, quo largitur suos, idest Angelos: 3tius, quo largit se nobis. ~~[illegible]~~ S. Bernardinus Senens. Serm. 54. a. 2.

26to. Non unum aliquod invenis vocabulum, quod tantum sacramento digne valeat appellare, nisi quod Græcè dicitur Eucharistia, quod exponitur Bona gratia. Innocentius. III. de sacr. Altar. myst.

27mo. Quærit Algerus L. 3. de sacr. cap. 4. cur Xpus Eucharistiam instituerit sub humilibus speciebus? R. in sacramentalibus speciebus non quæsiuit dignitatem, sed aptitudinem, ut omnes tanto beneficio gaudeant, ut vitæ panis cunctorum usui, et esui, sit expositus; sub rerum nec magnarum, nec pretiosarum, sed passim obviarum, et quæ parvo haberi possunt, speciebus instituit. Majorem enim rationem utilitatis nostræ, quàm propriæ majestatis habuit. Didacq Nisseno Fer. 6. Dom. 3. Quadrag. §. 5.

28uo. Ecce Dagon jacebat pronus in terra ante arcam Dni. 1. Reg. 5. 3. Non minus corruit olim Dagon coram arca contritus, quàm nunc diabolus coram Ssma Eucharistia. Mendoza hic. — Eucharistia est Victoriosa confortab.

29no. Corvi quoque deferebat panem ei. 3. Reg. 17. 6. Cùm ministraret Eliæ corvus, epulum quotidie comedebat, et quotidie famebat: verùm cum eidem panem attulit Angelus. 3. Reg. 19. 7. adeò reficitur, ut quadraginta diebus ambularet in fortitudine cibi illius. Unde merito Xpus, qui non temporalem refectionem, sed æternam hominibus meditatur, cavit, ne animal, ne angelus, sed ipse Deus acciperet hunc panem communicandum. Baeza

577.
4. 1. L. 3. c. 8. §. 16. Quoties apparuerunt
Angeli Sanctis Patribus timore perculsis, mox ab eorum
cordibus timorem expellebant. Noli timere Abraham
Genes. 15. 1. Jacobo: noli timere descendere in Ægyptum
Genes. 46. 3. Josue: noli timere. c. 1. 9. Gedeoni:
pax tecum, ne timeas. Jud. 6. 23. Zachariæ: ne
timeas. Luc. 1. 13. Joseph fili David noli timere
Matth. 1. 20. Ne timeas Maria. Luc. 1. 30.
Cum autem Elias timore perterritus fugeret à facie
Jezabel, Angelus ei apparens non dixit, noli timere.
Præferebat Angelus tamen sacræ Eucharistiæ Typum:
per quem Deus nos miro modo defendit. Et ideo super-
vacaneum Angelus indicat, noli timere. Sylveira
in Joan. 6. q. 44. Apparet fugienti Angelus
cibum præbet et tamen timorem de corde non excutit,
quia in corde Prophetæ magna erat custodia fortitudinis.
S. Gregorius hom. 14. in Ezech. Dicis de Elia, qd
cum sub umbrâ juniperi obdormisset, angelus Dni
pane confortavit. Sub umbra Juniperi dormit, qui
in fide dominicæ passionis requiescit. Hic autem
Angelico patrocinio excitatus ad devotam sumptionem
hujus sacramenti, illud comedit etc. S. Bernardinus
Senensis t. 2. serm. 24.

2do. Parasti in conspectu mensam adversus omes, qui
tribulant me. Psalm. 22. 5. Quinque sunt isti qui tribulant,
suggestiones inimici, exagitationes, cupiditates, delecta-
tiones, sæculi honores. Isti tribulant: qa hujusmodi,
qui vivunt, tribulationes carnis habent. Sed veniunt
ad mensam potentis: et ex mensâ præparatâ proficiunt
contra eos, qui tribulant eos. S. Chrysostomus hic
apud Naxera in Josue. 3. §. 19.

3tio. Alphonsus octavus Rex Castellæ Anno 1212,
die 16. Julij cum suis militibus Venerabili Eucharistiæ
sacramento armatus, Archi-episcopo Toletano crucis
vexillum præferente, ducenta millia Saracenorum
cecidit, quinque duntaxat, et viginti e suis deside-
ratis. Boulteman de Amore S. 1. cap. 4.

Examen Conscientiæ. 578.

Pythagoreorum more, exercendæ memoriæ causa, quid quoq; die dixerim, audierim, Commemoro vesperi.

[illegible]

Exemplum.

Exemplis trahimur v. Trahimus retro. Soli nemo tibi
ē malus, Proelia miles pompejo fugiente timet Luca:
nullum scelus sint exemplo fuit. Verba docent,
exempla autem trahunt. Nemo alienô periculo cautus.

583.

Exilium

Fama

Donec eram sospes tituli tangebar amore. Pars mundi tibi nulla vacat sed tota tenet. Ore legor multo, notumq per oppida nomen non expectato dat mihi fama rogo. Toto legor orbe frequens. Leget et toto sparget nomen in orbe suum. Non ita contemptor volucris praeconia famae, ut terras protoris impleat ille meis. Donec ferram sospes tituli tangebar amore. Quaerendiq mihi nominis ardor erat. Terra tuis quocunq jacet, sub sole trophaeis. Multa virum meritis sustentat fama trophaeis. Virg. Unum pro cunctis fama loquetur opus. Mart. Transtulit aureo sed penda colomna, quo procul memnonq et aura rubentis regna legant, medijq vesper miratur astris. Sarb. Insignis toto constabit urbe orat. Prisci loquentur annales. Gloria ad Herculeas intonuit usq columnas, inclyta virtutis maxima grate tuae. Fama super aethera notus. virg. virus per ora ferct. Quis genus Aeneadum, quis Troiae nesciat urbem. In freta dum fluvij current, dum montibus umbrae lustrabunt convexa, polus dum sidera pascet semper honos, nomenq tuum Fama volando crescit.

Fames

589. Fabula.

Bayki to wszytko. naywięcey teraz Homerow na swiecie,
kazdy jak weźnie bayki nowe plecie.

Fœmina. vide amor.

Mari, igni, et muliere tria mala pejora vix reperies.
Melior ē iniquitas viri, quàm bene faciens mulier.
Scire suos fines matrona et fœmina debet. Mart.
Mulier aut amat, aut odit medium n̄ habet Plautus.
Mulier ē Paradisus oculis, infernus animabus, purgatorium crumenis, limbus cogitationibus. Hispan
Matrona ē fluvius Galliæ et Celtas â Belgis separans
Mulier citius flammam in ore tenebit, quàm secreta tegat.

Felicitas. lege fortuna. honor.

O terq quaterq beati virg. Luxuriant animi, rebq plerumq secundis. A magna fortuna n corrumpi, nec Herculis fugit. Superbia semp e vitium rebus secundis. Communiunt. Et rebq mores cessere secundis. Res intima felicitas e; nihil extraneum respicit. Huic semp servat vultum fortuna secundum. O fortunatæ gentes: Saturnia regna. ovid. Continuant superi pleno successa favore gaudia, successus novis successibq addant claud. Neminem dico nisi Dijs ee beatum.

597.

599. Festa

[illegible]

Fides.

1mo. Mulier amicta sole. Apocal. 12. 1. Ecclesia est amicta sole, scilicet Xto, ex claritate fidei, quam ipse prædicavit. Luna, idest, scientia Philosophiæ, sub pedibus ejus, et non super caput; quia in factis fidei nullus debet se regere per philosophiam. Et in capite corona stellarum duodecim; idest, duodecim articulis fidei fabricata. S. Vincentius Ferrerius S. 13. de coronis

2do. Dies clara est Fides, quando est sine errore: habet duodecim horas, scilicet duodecim articulos fidei. S. Vincentius Ferrerius F. 6. post Lætare.

3tio. Fides comparatur speculo mundo: quia sicut turris magna in modico speculo cernitur: sic majestas, et magnitudo Divina in speculo fidei repræsentatur. S. Bonaventura Diæt. Sal. c. 26. de fide.

4to. Non est in loco nostro consvetudinis, ut minores ante tradamus ad nuptias. Genes. 29. 26. Duas Filias habet Deus, idest, duas Ecclesias; triumphantes quæ est pulchra Rachel; sed sterilis est, quia ibi merendi locus non est: altera militans, Lippa Lia; quia nihil hic rerum Divinarum, et spiritualium videmus, sed tantum credimus, est tamen fœcunda, et plurimos parit filios. Prius Liæ nubere debemus, idest, in fide vivere, tunc Rachele fruemur. Diez conc. 3. Festo Expectat. part. BVo.

Fides prævia est necessaria ad visionem beatam

5to Audi filia et vide. Psalm. 44. 11. Videre desideras, sed audi prius; gradus est auditus ad visum. S. Bernardus Ser. 4. in Cant.

6to Psittacus, aut alia avis caveâ inclusa. Lemma: si videat, minùs illa canet. Non videntes creditis: credentes autem exultabitis lætitiâ inenarrabili. 1. Petri 1. v. 8. Populus Israeliticus olim dicebat: quomodo cantabimus canticum Dñi in terra aliena?

7mo Horologium solare: Lemma: Lux ipsam fit nota per umbram. Convertantur à tenebris ad lucem. Actor. 26, 18.

Claude oculos, natura Fides jubet, ut cernere noctes
Plus aliquid pleno nox dabit illa die. Hesius

505

8uo. Quomodo potest hic nobis carnem suam dare! Joan. 6. 53. Jesus non edisserit modum, non red-
Fides certa, infallibilis. ditrationem, ne infirmaret fidem, quæ rationibus non fulcitur, quæ si reddunt fides ipsa diminuitur, et demit proemium. Simon Cassius. L. 11. c. 18.

9no. Accede huc, ut tangam te fili mi. Genes. 27. 21. Sapiens fuit Isaac, sed tamen erravit sensibus. Solus habet auditus verum, qui percipit verbum. S. Bernardus Serm. 26. in Cant. Omnes sensus, præter auditum, defecerunt in Isaac. Solus auditus immunis fuit. Caligaverunt oculi ejus, et videre non poterat: gustus in esu hoedi deceptus est: et decipiebatur etiam tactus ejus. Solus auditus à deceptione liber evasit. Unde et ait: vox quidem vox Jacob est, sed manus manus Esau. S. Bernardinus Senensis t. 2. S. 54.

10mo. Noli me tangere. Joan. 20. 17. meritò carnē redivivam Verbi prohibes tangere mulier carnaliter sapiens: plus quippe tribuens oculo, quàm oraculo; idest, carnis sensui, quam verbo Dei. Noli me tangere, hoc est, dissuesse huic seducibili sensui: innitere verbo, fidei assuesse: fides nescia falli. S. Bernardus Serm. 28. in Cant.

11mo. Qui credit in me etiamsi mortuus fuerit, vivet. Joan. 11. 25. Unde est mors in anima? quia non
Fidei Laus et fructus. est fides in ea. Unde est mors in corpore? quia ibi non est anima. Ergo animæ tuæ anima fides est. Sicut anima corporis, vita est corporis; ita fides animæ, vita est animæ. Venerab. Beda hic.

12mo. Accepit eum in ulnas suas. Luc. 2. 28. Ad salvationem nostram non sufficit videre Christum
Fides requirit opera. per fidem, sed ipsum recipere oportet in manibus per bona opera. S. Vincent. Ferr. Serm. de Purificat. B. V. M.

13mo. Quid faciendo vitam æternam possidebo? Luc. 10. 25. non dixit, quid credendo. Hinc 2. Petri 1. 10. Satagite ut per bona opera certam vocationem, et electionem vestram faciatis. Substantia sine accidentibus perit: ita fides sine operibus. Aqua frigore communis, calore absumitur. Stella Didacus ordinis S. Francisci, Lit.

14to. Ala. Lemma: Non sufficit una. Fides sine operibus mortua. Jacobi. 2. 20. Picinelli.

Fides cum amore

15to. Omnis qui credit in eum. Joan. 3. 16. Significanter dicitur in eum: ad differentiam credentium ipsum, sed non ipsum. Qui enim credunt, et factis negant, credunt quidem ipsum, sed non in ipsum. Qui autem fide quæ per dilectionem operatur credunt, ita credunt,

quòd credendo tendunt in ipsum. Cajetanus hic.

Aliud est credere illi, aliud credere illum, aliud cre- 606.
dere in illum. Credere illi, est credere, vera esse, quæ
loquitur. Credere illum, credere quod ipse sit Deus. Cre-
dere in illum, est diligere illum. Credere vera esse,
quæ loquitur, multi, et mali possunt; credunt enim esse
vera, et nolunt ea facere; quia ad operandum pigri
sunt. Credere autem, ipsum esse Deum, hoc et
dæmones potuerunt. Credere verò in Deum, soli
noverunt, qui diligunt Deum; qui non solo nomine sunt
Christiani, sed et factis et vitâ. V. Beda in cap. 2.
epist. Sancti Jacobi

16to Sicut corporis hujus vitam ex motu suo dignoscimus
ita et fidei vitam ex operibus bonis. Itaque vita quidem
corporis est anima, per quam movetur, et sentit; vita
verò fidei charitas est, quâ per illam operatur.
S. Bernardus Serm. 2. in die Paschæ.

17mo Sicut in corpore quinque corporis sensus sunt; Fidei
ita in anima sunt quinque sensus spirituales. tepidæ
Visus est fides, auditus obedientia; gustus amor; olfa- damna
ctus spes; tactus patientia; Anima in peccato jacens
hos omnes sensus ligatos habet: ita enim credit, ac si
non crederet; ita sperat, ac si non speraret, atque obe-
dientia, patientia, et amore. S. Bernardus Ser. de
Quinque sensibus apud Diez Conc. 2. In commun. Virg.
Non sunt omnia verba S. Bernardi.

18uo Habere iam non potest Deum Patrem, qui Ecclesiam non habet Matrem. S. Cyprianus in tr. de unitate Ecclesiæ.

19no Theodoricus Rex famulum, qui in ipsius gratiam fidem catholicam deseruerat, ense transfodit, dicens fieri non posse ut homini fidem servaret qui Deo fuisset infidelis. Eusebius L. 1. c. 10.

20mo Quod nimis miseri volunt, hoc facile credunt. Sen-
[illegible] fide. Fides populi credimus. Qui loquitur
Curios, assertoresque Camillos, nolite fronti credere. Mart.

Anapius et Am[illegible] phinomus Aeneam multi patrem et matrem ex incendio Catanae in Sicilia humeris sublatos à morte liberarunt. author Aelian. apud Ioan. Ravis. de amore liberorum in Parentes.

Amphinomus, fraterque suus sub munere fortes, Qui jam ignis superent incendia tutis accipiunt pigrum patrem matremque senilem. Mortuo in carceribus Miltiade Simon filius captivus se petivit ut ab Athen. sepulturam Patri impetraret. Ciconiae deportant suos genitores. Filij impij. Indi lege cavent parentibus mortem in sene. ne ad senectutem perveniant. Caspij 70 parentes in carceribus fame enecant. Celtae Iberique. Bactriani canibus laniendos objiciunt. Alius describit Sardis lege tenentur patrem et matrem senes occidere.

Raro excellentis viri excellens filius fuit. Te virtutis Paternae haeredem et similem Proavis Nepotem. Mali corvi malum ovum. Ex nobilissimis quoque arboribus, inutiles plerumque excrescunt stolones. Improbos profici-sci filios. Saepe ex magno Gigante parvus surrexit Pygmaeus. multi sunt, qui nihil Patrum, nisi nomen habent. Magni Genitoris Imago. Testis materna nata pudicitiae. Mart. Et pudicitiam suae matris indicet ore. Horat. Laudant simili prole puerperae. Ut: Scipio Parentalis avi. Filius Corona Patris. Magis heros fidus nascitur, quam scribitur. Prognatus magnis Ajacibus Ajax. Magni Progenies Patris.

622. Fortis

Hic locus Herculeo nunc clarus erat. Mart.
Herculis invictas potuit qd laudare vires,
inferius tibi robur erit. Non sunt Thesio
viresq acquirit eundo virg. Et mihi sunt vires
et mea stola nocent. Et vivisse sat e Hercu
leas minas Sen. Quid valeam nescis, et te
mea robora fallunt Ovid.

Filius Dei Adoptivus.

Finis

Finis coronat opus. Cœpit ædificare et n̄ potuit Consummare. Author imperfecti operis. Qui propter finem operant. Antequam initium tentent, exitium cogitent. Cœpimus ædificare et n̄ potuimus Consumare. Authores imperfecti operis. respicere finem. Quem tandem inveniet tam longa potentia finem.

Ot 7 — Flagellum et Flagellatio.

Z spatkow grzechowych bicz będzie na głębokie plagi, pod ktoremi ale podobna nie zapłakai P. Kowalicki in Com: Dni do 2.

Flores

Floret Ecclesia tot Virginibus coronata S. Cypr. l. 4 Ep. 8

Rosalia. Rosa. Roma in flore. Flos nobilitatis.
Flos virgineus. Flos inscriptus nomine Regis. Spinis coro-
natum caput. Flosculi mane puer. Quam brevi una dies, aetas
tam longa rosarum. Hesperij horti. sub rosa. Rosas loqui. Spes
in herba. Flores martirum. nos quoque floruimus, sed flos ille
fuit caducus. Flores apparuerunt in terra nostra. Gemmas
florum rosa. Expansas ad Caelum foliorum alas explicans.
Pestana rosa. Flos qui stare pro aris potest, et melius olet.
Rosas flosculorum [illegible]. Pallentes violae. Reges
florum lilia. Ridentis veris ioci. Flos Granadilla in america
exhibet. Flos Campi. Litus. Si hoc in viridi quid fiet in arido.

Fontes

Forma corporis.

Si tangas frangas ē in bulla nitidi forma
multis tetigisse visse fuit.

Forma ē pulchritudo ē ignis qui tangentes urit, distantes inflammat. Xenophon Gentilis. Forma ē eburneum detrimentum. Valerius. Pulchritudo ē modici temporis tyrannis Socrates. Pulchritudo ē tacita deceptio Theophrastus. Pulchritudo ē res infelix Euripides. ebalius clamat. sic de illa

Mulier melle mollior | Quæ corpus carpit et aurum haurit | Tria DDD stimis mina, Dæmon, Denarius Dna.
Et quo nitentior, eo nocentior | Idque latenter atque lactenter
Quæ dum se fovet, sibi favet | Non virgo, non virago, sed vorago. | Visitatio tua custodivit spiritum meum. Job 10 BVII.
Et dum vadit, et redit, ac radit.

Forma viros neglecta decet. Omnium oculos, animosque in semet convertit. Curt: Venda Regina Polonice dicta ideo hoc nomine à Polonis nuncupata ē; quod admirabili ejus formâ veluti hamo pisces, exterorum Principum corda capiebant. In Regum Imagi: de Venda. Latet ibi hostis occultus, ubi nimius ē in facie cultus. Ipse formosus vultus, ē hostis occultus. Speciosissimum malum. et truculentissima adulatrix ē formæ species. Dulce malum forma ē. venusta corporis species, ē quoddam mentis simulacrum. Plerumque elucet in fronte, quod latet in animo. Pulcher animi status, in facie decora, veluti in speculo relucet. Eē solet rara, pulchra pudica caro; lis ē cum forma magna pudicitiæ. rara ē concordia formæ atque pudicitiæ. Virtutem, mentisque pudorem, frons formosa tegit, formoso corpore claudit. Gratior ē pulchro veniens de corpore virtus. Venustas corporis non indedecoro virtutis ē domicilium. ut summa ē deformitas, cum à formoso vultu degenerat animus; ita suprema ē pulchritudo, cum venustati frontis respondet maiestas animi. Turpe mendacium ē, candor ingenii, umbra in pectore, frons explicata, animus involutus, facies decora, mens deformis. hæc oo ibidem. Fragravit ore rosarium Positi Ibid. Cui comparatus inde cens erat pavo. Et placido fulget vivus in ore decor. Te celebrem natura formâ creavit. quanta tua ē probitas, quanta praestantia formæ. Formâ pulcherrima Dido. Quod pulchrum ē gratum. Pulchritudo ē sibonis fraus.

1mo. Ecce ut Rerum humanarum Domina fortuna cui magnae Divitiae sunt, ecce inopem malorum. Prout cujq fortuna erat. Fessos duxit heri boves, dat magnis hodie jura Quiritibq. Et q bobq ademerat, imponit Gabijs, et Curibu juga. Phoebus aspicit magnum, q̄m tenuem viderat Hesperus. Fasces et dubias rotat fortuna mitras. Fortuna multis dat nimis, satis nulli. Mart. Passibq ambiguis fortuna volubilis errat, et manet in nullo certa tenaxq loco. Ovid. Fortuna saevo laeta negotio, ludum insolentem ludere ptinax, transmutat honores, nunc mihi, nunc alijs benigna. Horat. lusus fortunae etc: crescit decrescit. Nemini dat et quandoq libet fortuna rapitq, Joas ebe subitoq modo crebuserat. Claud. fortuna nimium quem fovet, stultum facit. Syrus. Vultus fortuna variat imagine lunae. Fortuna n̄ ōibus una. fortunae ludimur orbita.

631 Frater et Fraternitas.

Pobratai się z kim. Za Sanie Bracie z kim postępowai. kruk krukowi oka niewykoli. niewadźcie się z sobą, boście pod iedną leżeli wątrobą. jak bracia rodzeni, Brat za Brat. ni swat ni brat. brat łata, Bracia grzesznicy. bliźnięta.

Fraus

de furto

Taurum tollet qui vitulum sustulit. Si quaerit, R. nequam quaerit angulum. Prosperum ac felix scelus virtus vocat.

637.

Fulmen

641

·645

655

